

ŽENA IN DOM

7

JULIJ 1934
LETO
V.

Priložen je drugi del romana Jacka Londona Mala gospa Velikega doma.

EPO POHIŠTVO JE VAŠE VESELJE

Polovico svojega življenja prebijete v stanovanju. Zato ni vseeno, kakšen je Vaš dom. Lep udoben dom je Vaš ponos. Družina, ki prebiva v takem stanovanju, je srečna in zadovoljna. Najbolj pa ste zadovoljni Vi, če kupite strokovnjaško in solidno izvršeno pohištvo za nizko ceno.

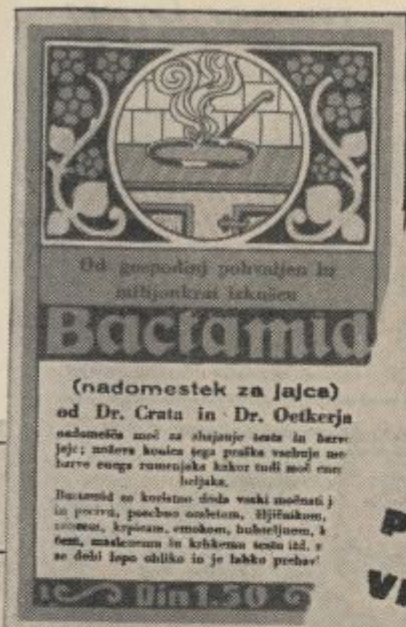
Zato nas pred nakupom pohištva posetite! Ne bo Vam žal!

KAREL IN EGIDIJ ERJAVEC

BROD pri Tacnu pod Šmarno goro. Tik savskega mostu.

GOSPODINJE!

PRAVA DOMAČA JED LE S PRAVIM DOMAČIM IZDELKOM.

Oči gospodinje pohvaljen iz
milionkrat lekucen

Bactamila

(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nedomeča moč za slajanje testa in bave
jeje; motera kosca tega praška vsebuje ne-
barvo snaga rumenjska kakor tudi moč eno-
beljaka.

Način je za koristno doba vsaki možni j
in prvot, posebno osebno, bljnkov,
zomost, krpisan, emokom, kuharjuom, i
fem, maslacom in kuharom testa itd. z
se dobi lepo obliko in je lahko preba-

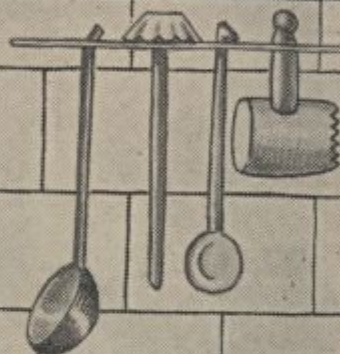
Dim 1.50

OETKER-
JEVA SVETLA
GLAVA. 1914

Dr. Oetker-jev PRIPOMOČEK ZA VKUHAVANJE za gospodinjo.

Vsebinska tega zavolčka uporabljena po
opozorjenem navodilu, da s k vkuha-
nega s-jele, fele's marmelade, sad-
nega sokova, kumarom in slinčema
stajnost in zabranj piju kvarjenje po
vsebinski ter klasno.

JUGOSLOVANSKA TVORNICA

D.^RA. OETKERJA

Nadalje proizvajamo še:

pudinge

krema

šartlje

itd.

OETKER-
JEVA SVETLA
GLAVA. 1914

Doktor Oetker-jev pecilni prašek

Je najboljši!
Zakonito zaščiteno pod
imenom

Backin

OETKER-
JEVA SVETLA
GLAVA. 1914

Dr. A. Oetker-jev vanilinov sladkor

za kuhinjo.

Ta zavitek zadovolje, da zadobi velik pudling.
Aroma, kotat ali 1 liter likerja prijeten
vanilijev aroma.

Vsebinska tega zavirka nadomestuje 2-3 strake
dobre vanilije.

Veseli se na zraku in solncu

Vam nudi Nivea. Preden se nameravate solnčiti, si natrite kožo močno z Nivea-kremo ali pa z Nivea-oljem. Potem ne dobite solnčarice, pač pa lepo bronasto polt. Če je treba, se namažite tudi po večkrat.

Z NIVEA na zrak in solnce!

Da, tako se je treba pravilno kopati na solncu in zraku, tako je treba uživati božji dan, tako se je treba krepiti in oddihati.

Odmor in počitnice na morju

m n o g o c e n e j š e

Mornarske obleke za gospode	Din 300—490
” ” ” dame	” 300—490
” ” ” otroke ..	Din 90—170, 210—290
Bele poletne obleke	Din 290
Posebni modri sako (blezer)	150—190
Poletne hlače	Din 110, 140, 160

TIVAR

O B L E K E Z A V S O D R U Ź I N O

Sorodnost misli.

— No, draga sestrična, kaj bi ti le kupil za tvoj god?

— Nič.

— Čudno, da sva imela oba enako misel.

Služkinja in gospodinja.

— Kaj pa vam je danes? Začeli ste me tikati.

— Ah, ne zamerite, gospa, mislila sem, da govorim z gospodom.

*

Doktor: «Najprej mi povejte, kako spite.»

Bolnik: «Jaz... gospod doktor, spim z zaprtimi očmi.»

*

— Kakšen je vaš poklic, mladenič?

— Jaz sem izumitelj.

— Tako, in kaj ste izumili?

— Ravno premišljam.

*

— Saj si mi vendar ti sam rekel, da je gospod Lavrič bogat človek...

— Pardon, tega nisem rekel! Jaz sem samo rekel, da ima več denarja ko pameti.

*

— Ali vam je kaj v sorodu dama, ki ste jo pozdravili?

— Mi je. To je prva žena drugega moža moje tretje žene.

Položnico smo poslali v posebni kuverti. Če ste jo založili, dobite drugo pri poštnem uradu. Na takšno položnico zapišite: «Žena in dom», Ljubljana, štev. 15.490.

Mlada, zdrava, snažna in skromna gospodinjska pomočnica, ki zna opravljati vsa hišna dela, dobi službo v Murski Soboti. Ponudbe na upravo lista pod G. P.

Nikar se ne jezite . . .

Nekatere naročnice imajo navado, da se takoj razburijo, če dobe od nas prijazno opozorilo, da naročnina za preteklo polletje še ni plačana. Precej vzamejo pero v roko in hitro napišejo odpoved. «Odpovedujem list, ker me terjate za naročnino. Mene vsi poznajo, da redno plačujem svoje obveznosti. Zato me ni treba prav nič opominjati. Tako, sedaj me pa le prosite, naj še ostanem naročnica.»

Druga piše: «Nič ne plačam. Zakaj pa list pošiljate, če ste videli, da ni plačan.»

Sedaj mi pa povejte, ljudje božji, kako naj jaz vem, katera misli plačati in katera ne. Če list ustavimo, pa zopet ni prav. «A tako, Vi meni lista ne zaupate. Kaj se bojite za tistih sto dinarjev?»

Po pravici Vam povem, hudo je biti upravnica. Če jih ne opominjam, pa zopet tej ali oni ni po volji, češ: «Zakaj me pa niste prej opozorili? Sedaj pa res ne morem plačati, ko se je toliko nabralo.»

Kdo bi mogel ustreči vsem. Saj imam jaz samo naslove in nič drugega. Kako naj iz teh mrtvih črk razberem, kateri smem poslati opomin, kateri ne, katera misli plačati in katera sploh ne misli plačati.

Vendar, hvala Bogu, večina v najlepšem redu plačuje naročnino, čeprav nekatere samo po deset dinarjev na mesec, konec leta je pa naročnina le v redu plačana. Vsem tem iskrena hvala! Te so mi res pri srcu. Vi ne veste, kako me zaboli, če me katera takole po nedolžnem ozmerja. Saj bi rada vsem ustregla. Res je, da je dandanes za vse hudo. Zato vendar ne more biti nobena naročnica užaljena, če storim svojo dolžnost. List «Žena in dom» nima nobenih fondov in je odvisen zgolj od naročnic. Če te ne bodo plačevale, potem tudi založba ne bo mogla plačati papirja, tiska, plač in honorarjev.

Zato prosim vse tiste, ki se jih tiče (saj jih ni veliko), da nakažejo zaostanek in nekaj za naprej. Položnico ste dobili v posebnem pismu. Za Vašo prijaznost se Vam že zdaj zahvaljujem.

Pozdrav vsem in vesele počitnice!

Upravnica.

N A G R A D E

Sedaj o počitnicah boste kaj več utegnili. Imeli boste torej lepo priložnost, da nam pridobite eno ali dve naročnici. Mislimo, da Vam ne bo težko pridobiti prijateljico za tak dober, praktičen list. Vi pa dobite lepo nagrado, ki si jo sami izberete. Prečita jte razpis, ki je v 3. številki našega lista na str. 109. — Naše uradnice bodo imele julija meseca dopust. Vzlic temu bomo gledali, da bo uprava tudi v tem času brezhibno poslovala. Utegne se pa le zgoditi, da ne bo vsako pismo rešeno še tisti dan, ko pride. Če katera naročnica ne dobi takoj odgovora, jo prosimo, da nekoliko potrpi. Še rajši pa vidimo, da odloži pismo za avgust, če ne bo posebno nujno. Tudi urednica bo odsotna. Urediti mora nekatere avtorske zadeve, poiskati novih zvez in novih virov za list. V uredništvo se vrne 8. julija. Zato Vas prosimo, da naslovite do tistega časa svoje dopise ne na njen naslov, ampak na Uredništvo «Žene in doma», Dalmatinova ulica 10.

Vsem želimo prijetnega oddiha!

Založba.

Ali ste doslej že kaj storili za svoje kostanjeve lase?

Saj je mogoče, da ste svoje lase pridno negovali. Kaj pa kostanjeva barva Vaših las? Zdaj jo lahko popolnoma uveljavite — s tem, da lase redno umivate z Brunetaflorom.

Brunetaflor deluje naravno in na svoj poseben način, ker ima v sebi hequil. S tem je posebno poudarjena kostanjasta barva — barvna snov temnih las. Lasje dobe čudovit blesk in nenavaden lesk!

Zajamčeno
brez sode in brez kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLORE

Zračni - udobni - lahki čevlji za lepe dni

39°-

Za letovišče in izlete naprikladnejši. Udobni so in zelo lahki.

29°-

Platneni z gumijastim podplatom v različnih barvah. Moški Din 39.—

69°-

Prikladne za pomladanske izlete, lahke in zelo udobne.

79°-

Elegantni usnjeni čevlji kombinirani s platnom. Lahki in zračni.

Poleti nosite lufa vložke. Zračni so ter preprečajo potenje. Moški in ženski Din 5.—, otroški Din 4.—

69°-

Lahke sandale v modnih barvah. Udobne in zračne.

KREMA DIN 4.—

49°-

»Haway« sandale v vseh modnih kombinacijah barv.

39°-

Specijalni čevlji za tenis s prožnim podplatom. Moški Din 49.—

25°-

Na plaži Vas obvarujejo pred poškodbo naši kopalni čevlji. Otroški Din 19.—

49°-

Na ulico, za izlet in za počitnice vedno jih potrebujete. V vseh modnih barvah.

39°-

Usnjene sandale z krep podplatom. Vel. 23—26 Din 35.—, Vel. 35—38 Din 49.—, Moške Din 59.—

Kratke nogavice za poletje D 10.—

89°-

Dober boks in močan gumijat podplat izdrže vsak štrpaci.

Rata

žena in dom

REVIJA ZA SLOVENSKO ŽENO

ŠTEV. 7

JULIJ 1934

LETO V

Vera Gogala:

Slaba vest

z vrtnih lope se je razlegal glasen smeh. V gugalnem stolu se je leno iztegoval Albin, dober znanec mladih zakoncev še izza njune svobodne dobe.

«Tako torej, Nada, zapustiš naju? Lepo od tebe! In to zvem šele danes? Kar sama na letovišče? — Prav za prav je to čisto pametna ideja. A kaj praviš ti k temu, Matko-starina?»

Matko je zmignil z rameni in postrani pogledal ženo.

«Tako si je vtepla v glavo. Kaj morem jaz za to? Sicer pa itak ne utegnem, da bi šel z njo.»

«Vesel bodi, da se ti za kratek čas ohladi ušesa!»

Nado so te besede vrgle kvišku, Albin pa je skrivil hrbet in v obrambo iztegnil roke pred seboj.

«Nič napadov, gospa! Tudi Matko je potreben oddiha in miru, a da ga tako brezsrčno zapuščaš v teh najhujših dneh poletja? Da sem jaz mož, uh! In še sama na morje!»

Nada je obupno pogledala proti nebu.

«Vse mi pokvariš, starokopitnež! Ali naj zdaj še tebi štirinajst dni razlagam, kako je potrebno, da se zakonca ne tiščita vedno skupaj? Matka sem komaj pripravila do pametnega spoznanja. Konec naju ne bo, če se tri tedne ne bova videla. Ampak potem! — Kajne, Matko!»

Prisrčno je pogledala moža in mu priliznjeno pokimala.

«Potem? Potem me pa najmanj mesec dni ne bo k vama, da ne bom motil mlade sreče!» se je zarežal Albin in se dvignil s stola.

«Pa srečno pot, Nada, in nič pustolovščin, prosim! Za Matka bom že jaz skrbel, da ne pade v izkušnjava. — Ampak da sem jaz mož, nak!»

*

Morje je lahno valovilo. Obetala se je izprememba vremena.

Zakesneli kopalci so hiteli k obedu. Čim hitreje iz dušečega razbeljenega ozračja v hladne sobe.

Nada se je dvignila in začudeno pogledala okrog sebe. Kopaljšče se je že skoraj izpraznilo. Pustili so jo na solncu, da je zaspala. Ti zlobneži!

S hotelskega vrta nasproti kopališča je vabila opoldanska godba. Glasno, nestrpno klicanje in vreščenje otrok se je mešalo z ropotom in žvenketanjem krožnikov in jedilnega pribora.

Nada je bila omamljena. Voda in solnce sta jo izmučila. Trudno je razpela solnčnik in tavalala proti hotelskemu stopnišču. Šele v svoji hladni sobi se je iznebila nadležnega pritiska v glavi.

«Gospa, pošta za vas!» so jo že od daleč sprejemali veseli mladostni glasovi izza njene stalne mize. Nada je bila spet vsa mlada, cvetoča in vedra. Razposajena družba je bila v najboljši volji. Vso došlo pošto so ji razpostavili okrog krožnika in predrzno ugibali, kdo bi utegnil biti pisec.

«Že spet? O, ol!» se je čudila Nada in smehljaje se preletela široko pisane vrste. Čutila je vse te željne, radovedne poglede, ki so viseli na njenih očeh, na ustih, na vsaki kretnji in smehljaju in jo oboževali.

«Od gospoda soproga? Ljubosumen? Kajne?» so od vseh strani nagajivo tiščali vanjo. Nada je delala skrivnosten obraz in je že trgala naslednji ovitek. Hipoma se je zresnila. Naglo je prečitala kratke tiskane vrstice in si z negovanimi prsti zakrila usta.

«Jezus, kaj je to?» je odložila žlico in prepadeno pogledala okrog sebe. Potlačila je pismo v torbico in se molče odstranila, ne da bi osuplemu omizju le z besedico omenila, kaj se je zgodilo. Na licih sta se ji pojavili dve rdeči lisi.

V svoji sobi se je zgrudila na stol. Strmela je v črke pred seboj in poslušala glasne utripe v sencih. Misli so ji bile stisnjene. Čitala je dvakrat, trikrat in ogledovala priloženo majhno fotografijo. Zbrala je vso svojo voljo in se vlekla k oknu k boljši svetlobi.

«To sem jaz. A to? — Oton, brez dvoma. Po močnih plečih ga poznam. Četudi je obraz skrit. — Le kdo, le kdo me je mogel videti? Bog, en sam poljub, in že sem izdana.»

Tiskane črke na zmečkanem papirju so se ji režale, posmehovale, kričale, grozile.

«Malo je zvestih žena. O tem bi lahko pričala Vašega soproga kopija sličice, ki jo prilagam. — Vdani.» —

Nado je pri vsej vročini mrazilo in stresalo. Zastrmela je skozi okno. Tisoč misli se ji je podilo v glavi, ki so se vse v klobčič zamotale, da ni vedela izhoda.

«Kdo bi to bil? Kdo me je videl? — En sam nedolžen poljub! In prav jaz imam takšno smolo.»

Zdaj naj to zve Matko, ko mi prav danes tako ljubeznivo piše! Iz vsake besede čutim njegovo bojazen zame, v vsakem stavku preži ljubosumnost. — Joj! Če zve Matko? Ločitev! Kaj bo? — Matku bi zadostovala že ta slika. Saj bi mi ne verjel, četudi bi govorila resnico. Samo en poljub. — Izlet smo napravili, saj nisva bila sama z Otonom. Le takrat na poti, ah! — Ha, druge žene! Na letoviščih! Kdo še pozna zvestobo? Če si krepotna, te zasmehujejo. — Bog, en sam poljub! In prav meni se mora to zgoditi. — Seveda bo zvedel. Nihče ne bo verjel meni, vsak sliki. — Matko? Ubije me! Že vsaka črka v njegovih pisnih pričah, kako je ljubosumen, kako malo zaupa temu razgretemu, razbrzdanemu morskemu ozračju. In jaz sem sama tu, obdana od samih vrelih, norih doživetij, okrog mene sama razposajenost in prostost! Kdo mi bo verjel?»

Juha na krožniku se je shladila. Družba se je nemo razšla v svoje sobe. Kakor mora je ležalo vsem na srcu nenavadno zagonetno vedenje priljubljene gospe Nade.

Nada je sedela sključena v blazinah, prazno je gledala predse in ugibala.

Matko — slika — kaj bo?

*

Ob istem času je sedel njen soprog Matko globoko zatopljen v naslanjaču, obdan od gostega cigaretnega dima.

Včeraj je prejel ženino pismo. Ljubeče, hrepenjenja polno pismo. Da misli mnogo nanj in si neizrečno želi njegove bližine. Dobro dušica ta Nada. Celu z letovišča taka pisma. Polno ljubosumnih opazk je v vrsticah.

V sobo je stopila uradnica in izročila došlo pošto.

Leno se je iztegnil iz naslanjača in počasi odprl vrhnje pismo. Hipoma je bil pokonci. Buljil je v tiskane črke, strmel v fotografijo in spet v pismo.

Ne, to je že več ko smešno! Njemu se pripeti kaj takega? Prav njemu in prav zdaj, ko je žena z doma!

Razburjeno je šinil s prsti skozi lase in se spustil v naslanjač.

«Malo je zvestih mož. O tem bi lahko pripričala Vašo soprogo kopija sličice, ki jo prilagam. Pikantno doživetje slamnatega vdovca, kaj? Vdani.» —

Ogledoval je sliko.

«To je gotovo Erna. Kdo drug se mi je sicer obešal okrog vratu! Kateri vrag, kateri razbojnik naju je ujel na film? Le kako se mu je to posrečilo, tu v sobi, tukaj? — En poljub, en sam poljub! In še celo Erna. — Ta kačica zapeljiva, kako je prežala, kdaj bo Nada odšla! Kar nadomoma se je pojavila pred menoj. — Kako zna poljubiti! In ta vonj, te oči, ta usta! Saj sem le človek, in še prav zapuščen mož povrh! — Če Nada dobi sliko v roke, je vsako prigovarjanje zaman! Že itak je vsa divja na Erno od ljubosumnosti. Napravila bo škandal! Ločitev zakona! Uh! — Vrag vendar, prav meni se mora kaj ta-

kega primeriti. — Ha, drugi možje, če žene odidejo na letovišča! Ni da bi govoril. — En sam poljub! Vsega je kriva ta kača Erna! — — Kdo mi bo verjel, če vidi sliko, da je bilo vse le nedolžna kratka šala? — Obraza sicer ni videti, mhm. A Nada in ljubosumnost imata dobre oči. Le kaj mi je storiti? Nada bo ali jutri že doma ali pa pobegne k staršem! — En poljub! Strela!!»

*

Nada je oklevala med vrati in krčevito stiskala ročaj ročnega kovčega. Kako rada bi stekla k Matku in se ga prisrčno, ljubeče oklenila, da ji ni branila tista neprodorna megla bojazni, dvomov, tesnih občutkov in skrbi, ki jim pravimo slaba vest. Plašno vprašujoče je pogledala proti možu, kakor bi hotela v njegovem čudno se izpreminjajočem pogledu najti takojšen odgovor.

Matko pa je stal smešno zmeden ob stolu in njegov skoraj proseči pogled je preiskujoče begal in iskal za ženinim malim čelom odseva kake sumnje. V njenih očeh je gorel čuden ogenj in Matko je našel njen smehlaj otožen, kakor bi skrival tiho tajno bolelost.

Vse to v eni sami sekundi.

Nada je hitro stopila bliže in mu negotovo ponudila obe roki v pozdrav. Ustnic se ni upala ponuditi v poljub.

Ali ve, ali ne ve?

Tako rada bi se mu izpovedala takoj sedaj, s poljubi in solzami bi ga preprosila, da bi ji moral verjeti. Saj ga ima tako rada!

Le zakaj molči in ji takoj ne reče, da ve vse. Čemu jo muči?

«Matko!»

«Nada!»

Zunaj je zazvonilo in med vrati se je prikazala Albinova glava.

«Ujej, kaj vidim! Ptica-selivka se je vrnila iz južnih krajev?»

«O, Albin!»

Napetost se je v hipu podela in oba sta Albina skoraj hvaležno pogledala. Matko mu je stresal roko in ga prijazno posadil v stol.

«Niti dobro se še nisva pozdravila z Nado!» se je veseleje dokaj sproščeno zasmel in oprezujoče pogledoval ženo.

«Prihrumiš kakor burja!» Nada je primeknila stol in naslonila bradico v dlani.

«Vidita! Saj sem rekel, da bom motil mlado srečo!»

Nada se je ponovno skrbno ozrla v možev obraz in je ujela nežen, milujoč pogled. Že je zagorelo upanje v njej, da je vse le prevara čuvstev in brezsmiselnih skrbi, a ko je drugič skrivaj poiskala Matkovo lice preko Albinove razkuštrane glave, je videla spet tisti čudni drget in globoko začrtano gubo med očmi. Tedaj je upadlo zadnje upanje. Le še nemo je slonela ob mizi in z narejeno pozornostjo sledila Albinovim hrupnim pogovorom.

«In ti, Nada?» se je obrnil Albin proti njej in se ji zagledal v oči z rahlim nasmeškom na ustih.

«Sedaj si ti na vrsti, da nama poveš svoje doživljaje. Pa vse po pravici, prosim! Nič olepševanja, nič prikrivanja, samo resnico kakor pri spovedi. Si bila zadovoljna? Je morje slano? Si mnogo plesala in ponočevala? Si bila zvesta možu, svojemu dobremu Matku? Kaj? — Glej, glej, kako je zaradela. Kaj res, da si bila zvesta? Tega ti skoraj ne morem verjeti. In ti, Matko, si ji že izprašal vest?»

«Oh, koliko ti govoriš!» ga je prekinila in izkušala obdržati kar najbolj ravnodušen obraz. Ni se premeknila, le prtičkov ogel je ovijala okrog prsta.

Tedaj pa se je vsa besedna ploha obrnila na Matka.

«Glej ga, človeka! Šele zdaj si te lahko natančno ogledam. Kar suh si postal in zelen. Nada, ni dobro puščati moža tri tedne samega. In nič kaj vesel nisi videti. Seveda, ves red ti je tvoja ljuba gospa postavila na glavo. Če je človek tako sam in zapuščen, laže pade v izkušnjave. Oprosti, Nada, tudi jaz nisem držal besede. Obljubil sem, da mu bom angel varuh, pa me do danes ni bilo več ko dvakrat k njemu. Toliko sem imel opraviti. Saj veš, poletje, fotografije, moja slaba stran. Nekaj novega sem se naučil. Kaj ljudje vsega ne znajo? Na primer! Zadostuje, da imam fotografijo glave, pa napravim, da ti ta človek sedi na drevesu in ima opičje telo. Ali pa da objema deklico, ki je še nikdar niti videl ni. Prava, lepa fotografija! Malo slabe vesti in malo razburjenja, in ta človek bo sveto prepričan, da je slika resnično

posneta. Slaba vest, dragi moji, pričara neverjetno podobnost v postavi! — Nu, včasih mi pride moj skromni risarski talent prav. — Ali hočete videti enega izmed takih interesantnih posnetkov?»

«Ne, ne!» sta soglasno zabranila Albinu in se nehote spogledala. Posebno Matko se je vidno oddehnil.

Albin je spravil listnico in se potuhnjeno nasmešnil.

«Čemu toliko vika? Mislil sem, da vaju bo zanimalo. A vidva nimata smisla za foto-sport. — Zdaj pa moram iti. Nečem še dalje motiti mlade sreče. Saj vama že na obrazih čitam, kako rada bi se me iznebila.»

Nadine oči so se smejale in grozile. Albinov hudomušni pogled ji je odgovarjal: «Pa sem te! Drugič hodi še sama na morje!»

«Hudobnež!» je šepnil Matko prijatelju ob vratih in oči so se mu iskriale.

«Slaba vest, bratec!» se je zarežal Albin in izginil med vrati.

Matko je v dveh skokih premeril sobo in obstal pred Nado.

In potem?

Maša Slavčeva:

Kozliček

kakor bela golobica na strešnem slemenu, čepi cerkev na gričku. Pod njo so ob pobočju griča raztresene bele hiše. Oblaki se love z vetrom po modrini, skrivajoč se drug za drugim.

Vetrova piščal zveni v topolovih visokih vrhah, ki se gizzdajo s plahim zelenjem. Iz objema vrtov se ozirata šola

in župnišče in se privijata k cerkvenemu zidu. Mir in složnost dihata iz trojice poslopij, poletno razpoloženje diha iz vsega.

Na učiteljevih oknih se sramežljivo smejejo rože in zardevajo ob solnčnih, hudomušno mežikajočih žarkih; iz oken župnišča pa vihrajo zavese kakor robei v rokah plešočih deklet.

V okviru učiteljevih oken se pojavi plavolasa dekliška glavica, na katero je šele dvanajst cvetočih pomladi ospelo svoj cvet. Modre očke zvedavo gledajo v nasprotno župnišče. Nikogar ni — le sempatja zaplapola izza zavese glas gosli. Gospod župnik svirajo. Oh — gospod župnik! Tako dobri so in učeni in lepi — oh —! Prav taki so kakor sv. Anton Padovanski — samo tiste čudne pleše vrh glave nimajo kakor Anton, in prav zato so še lepši...

Bog ve, če je greh, da so ji bolj všeč gospod župnik kakor svetnik? Vest jo peče — joj! — bogve, če je res

greh... Kako naj se spove gospodu župniku? Sram jo bo povedati, da svetnik ni prenesel primerjave z njim...

Tam daleč na zadnjem ovinku ceste se prikaže voz. Komaj ga razloči, pa vendar ve, kdo se pelje v njem. Očka je šel na postajo po brata Franka, ki v mestnih solah študira za učitelja.

«Marička!» zakliče dekle in čaka. Čez nekaj časa priteče k oknu župnikova štirinajstletna sestrica, črnolas, rjavook deklíč. Ona je mestni otrok; z mamó sta tu na počitnicah.

«Oho, Lenčka — kaj pa je?»

«Veš kaj,» zavriska ta, «že gredo! Se že peljejo!»

«Kdo pa?»

«Očka in Franek! Franek je moj brat, in bo tudi učitelj, kadar bo velik — veš! In vse praznike ostane tu!»

«Prava reč!» izpodbije Marička iz župnišča Lenkino hvalo, potem pa se našopiri ob oknu in pravi: «To še ni nič — mi dobimo pa za praznike — kozlička!»

«Jej, kaj res? Prav zares? Živega?» se čudoma čudi učiteljeva hčerka, in roznata usteca ji ostanejo od presenečenja široko odprta. Prsti, ki so pletli kito, obstanejo sredi dela.

«Mhm —» pritrđi Marička in se zdi silo imenitna. «Te bom že poklicala in ga boš smela priti pogledat in pobožat, če boš pridna!»

V učiteljevi rodbini so praznovali prihod sina. V župnišču pa ni bilo veselje nič manjše, ko je prišel kozliček.

Kam bomo z njim? V hlev? Ne! Hlev je prevelik, dolgčas bo tam ubožku. Pa naj podnevi skače po sadnem vrtu, zvečer bo pa v hlevu.» Tako sta končno odločili Marička in njena mama.

Kozliček je skakal po vrtu, mulil sočno travo in niti slutil ni, da so mu dnevi šteti. Z njim sta skakali Marička in Lenka. Celo Tine, Maričkin brat, in novo-došli Franek sta se včasih ponižala ter počastila kozlička in «koziel» s svojo prisotnostjo.

Pa je napočil grozni dan, strašni dan kozličkove poslednje urice.

«Nak, mama, ne pustim, da bi ga umorili, kar jokala bom,» je pretila Marička in pritiskala svoje solzno lice ob kozličkovo glavo. Jako slane so morale biti njene solze, zakaj kozliček jih je z velikim užitkom polizal. — «Oh, nič več mi ne bo lizal soli iz roke in tekal za mano!» A vse prošnje so bile bob ob steno, kozličku je bila namenjena bridka smrt.

Lenčka in Marička sta se prijeli za roke in zbežali brez besed v hlev. Tam sta se naslonili na kozličkove jasli in grenko jokali. Nezavedno so gladili Maričkin prsti jasli in božali travo, ki je visela iz njih, podobna kozličkovi bradi.

Po dolgem molku, ko jima je zmanjkalo solza, je Marička dregnila s komolcem prijateljico in šepetaje vprašala: «Ti, si že kdaj videla, kako umorijo kozlička?» Učiteljeva je dejala, da ne, in zopet jo je strel-jok.

«Jaz prav za prav tudi še nisem videla,» je dejala Marička zamišljeno in si obrisala mokri nosek ob predpasnik, «toda moja mama vedno pravi, da se moramo iz vsega učiti. Kaj misliš, ali bi se dalo kaj naučiti pri kozličkovi usmrtitvi?»

«Ne vem, ampak jaz pojdem kar domov... Gotovo bo jokal, ko ga bodo...» je zastokala Lenčka.

«Ti, jaz pojdem pa gledat — nisem taka strahopetnica kakor ti,» je rekla Marička, ki se je že popolnoma potolažila, «človek se mora do smrti učiti, je dodala v opravičilo in se zardela sama sebi kar odrasla, ker si je tako dobro zapomnila mamin nauk.

Ko se je vrnila na dvorišče, so bili zbrani okrog kozlička mama, Tine in župnik.

«Privezati ga bo treba,» je dejala mama in privezala kozlička k ograji, «Ti, Tine, ga pa zakolji!»

Tine je zasukal rokave, mama pa mu je pripasala svoj veliki beli predpasnik. Tine se je zmagoslavno ozrl po zbranih, zavihel nož nad nedolžnim kozličkom in obstal... «Kam naj ga pa zabodem?» se mu je nekam tiho in nejnauško splazilo vprašanje iz ust. «Kam? Kam! Glavo mu odreži!» je nestrpnost priganjala mama.

Tine je zavzdihnil, ko da opravlja dolgočasno delo in zamahnil vdrugič. Komaj pa se je nož doteknil kozličkovega vratu, kar ga je najbrže poščegetalo, je odskočil, Tinetu pa se je zasadil nož v roko. «Uh, ta preklicana žival! Ne morem ga, kar sami ga dajte!» In kljub krvaveči rani jo je Tinče nekam hitro in zadovoljno pobral z dvorišča.

«Preslabo je privezan,» je ugotovila mama, «za zadnji nogi ga bom obesila, da bo visel.»

«Ne vem, če bo prav,» je ugovarjal župnik, in tudi Marička mu je pritrčila: «Kajneda, kri bo šla revčku v glavo?»

Mama je postajala nestrpna: «Tak pojdita mi nož izpod nog, saj tako vidim, da bom morala kar sama.»

«Saj res, kar mama naj ga, midva pa pojdeva,» je uvidevno pristala Marička in odvrkla za rokav brata župnika proč. Tudi ona je izgubila veselje, da bi se pri kozličkovi smrti «kaj naučila.»

Komaj pa sta se nekoliko oddalila, sta začula kozličkov jok in vekanje in mama je prihitela za njima. Kar na jok ji je šlo in preplašeno je gledala. «Ne morem, preveč se mi smili. Tako joka... Daj ga no ti!» je prosila župnika.

«Ampak, to se vendar ne spodobi zame! Župnik sem! Kaj bi pa rekli ljudje! Res ne morem.»

«Oh, daj no, saj tako nihče ne vidi in nihče ne bo zvedel, saj vendar vidiš, da nimamo nikogar, ki bi to storil.»

Marička je pogledovala od mame do brata, pričakujoč razplet te silo zanimive zadeve. O, to je morala na vsak način videti, kako bo brat župnik storil nekaj, kar ni čisto v skladu z njegovim stanom. Lahko mu bo o priliki, kadar jo bo karal zaradi kakega pregreška, dejala: «Ti, kar tiho bodi, ti si pa umoril kozlička, kar pred svojim pragom pometaj!» In ko bi jo še ošteval, bi mu zapretila, da ga bo zatožila presvetlemu gospodu škofu. To bi se je bal!

Jela mu je tudi ona prigovarjati, in končno se je brat vdal. Naša trojica se je vrnila na lice mesta, kjer je kozliček nekam vdano čakal nadaljnjih dogodkov.

Župnik je slekel suknjo in se previdno ozrl na vse strani. Potem si je zavihal rokave, in ko mu je mati pripasala svoj veliki predpasnik, ki ga ji je Tine po svojem neuspelem poizkusu vrnil, je preizkusil ostrino noža, zamahnil — kozliček je poskočil — župnik je odskočil, kozliček se je odtrgal in jo ucvril čez dvorišče.

Župnik je prebledel in ugriznil z zobmi v spodnjo ustno, mama pa je tekla lovit kozlička. «K učitelja pojdi in reci, da prosim, naj pride pomagat,» je ukazala, ko se je vrnila z ujetim kozličkom.

Marička je izvršila mamino naročilo. Gospod učitelj, silo prijazen gospod, je bil precej pripravljen priskočiti na pomoč. «Tako bom nared,» je dejal, «samo suknjič slečem in nož poiščem,» ter odšel iz sobe.

Marička ni vedela, ali naj čaka ali naj gre. Komaj se je odločila in napravila nekaj korakov proti durim, ko so se te odprle, in vstopil je učiteljšeni Franek.

Prvi mah mu je jel poganjati pod nosom in zardel se je sam sebi silno možat, a bil je edini na vesoljnem svetu tega prepričanja, nihče drug ga ni delil z njim. Samo ena kaplja pelina je kanila v kelih njegovega prepričanja o možatosti, to pa je bilo žalostno dejstvo, da je nosil še vedno kratke hlače. Ko je bil namreč pohlevno omenil željo po dolgih, je dejal oče učitelj: «Kadar bo moja plača večja, sinko moj, bodo tvoje hlače daljše,» in pri tem je ostalo.

Tudi glas se je včasih prelomil Franku, ko da se ne more odločiti, ali je možki (najbrže so ga zaslepili Frankovi «brki») ali deški.

Marička je bila Franku močno všeč. Tega seveda ni nikoli pokazal, toda danes sta bila prvič sama v sobi.

«Kaj pa nam je prineslo čast vašega obiska?» jo je nagovoril, kakor je to čital v nekem romanu.

Marička je zardela in se zmedla, nazadnje pa je zajecljala: «Kozlička si ne upamo zaklati, pa sem prišla prosit gospoda učitelja, naj pride pomagat.»

«Oho, gospodična, kaj ste jokali?» se je zavzel Franek, ko je zagledal sledove prelitih solza okrog njenih oči. Čutil je, da je naloga mož, lajšati žensko trpljenje, in je dejal: «Solze vam pa lepo pristojajo...» Nato je zardel in pogladil «brke» pod nosom.

«Marička», je rekel in jo izkušal prijeti za roko. Njo je čudno sladko izpreletel njegov pogled in zvok njegovega glasu, ki se je prekucnil iz baritona v sopran. «Marička — jaz» —

Tedaj pa so se odprla vrata in gospod učitelj je dejal: «No, pa pojdiva izvršit smrtno obsodbo.» Marička je šla s sklonjeno glavo pokorno za njim in se ni upala ozreti še enkrat v Franka.

Ko je prišel na dvorišče, je pokazal učitelj velikan-kanski nož, ki ga je bil prinesel s seboj: «Ti, mala, kar pojdi,» je ukazal, «da te ne bo strah...» In mama je dodala: «Pa veliki krožnik prinesi iz kuhinje — ali pa rajši kar skledo!»

Marička je bila nekoliko užaljena zaradi naziva «mala», posebno ker ji je malo prej dejal Franek «vi» in «gospodična». Nič več je ni zanimala kozličkova smrt in zato je odšla globoko zamišljena v kuhinjo. Sedla je na zaboj za premog in se predala zmedenim mislim. Srce ji je utripalo, če je le v mislih izrekla Frankovo ime. Misli so ji zaplesale: Franek — ona —

cerkev — goreče sveče — oltar — bel pajčolan — prstana — poroka —

«Marička! Ma - ri - čka!! Maričkaaa!!! Skledo!» jo je zbudil nemil glas. S tresočimi se rokami je odnesla skledo na dvorišče.

Kozliček je bil odrt in razrezan, učitelj pa si je z zadovoljstvom pral okrvavljene roke in jih brisal v prej beli, zdaj krvavi mamin predpasnik.

Mama je položila v skledo lep kos kozličkovega mesa, srce in jetra, se zahvalila učitelju in ukazala Marički: «Nesi to z gospodom učiteljem.» In šla sta.

Spredaj učitelj, držeč v rokah okrvavljeni veliki nož, za njim pa Marička s skledo in v njej kozličkovo glavo — prav kakor svetopisemska Saloma.

«Franek,» je poklical učitelj v mračni veži, «odnesi to v kuhinjo!»

Franek je vzel skledo iz Maričkinih rok in se pri tem doteknil njene roke. Marička je zardela, in ko mu je podala skledo, se ji je zdelo, da je s kozličkovim srcem dala Franku svoje srce.

Poletje

Kratki nasveti za kopalke

Najboljši čas za kopanje je dopoldne in zvečer. V vodi ostanemo pol ure, nikakor pa ne več kakor poldrugo uro. Tudi če je oblačno, se lahko kopljemo, toda ne več kakor pet do petnajst minut.

Takoj ko se slečemo, se moramo dobro razgibati, da se ogrejemo. Potem pa izmenoma počivajmo in plavajmo.

Na solncu ne smemo ležati predolgo, zlasti če je prav vroče. Najbolje je, da imamo na glavi slamnik ali pa vsaj robec. Solnčne kopeli niso zato, da bi človek zagorel, ampak zato, da utrdijo kožo. Zato ni prav, da so posamezni deli telesa predolgo na solncu. Pri ležanju na solncu moramo vsakih pet minut izpremeniti lego telesa.

Po kopeli se izplaknimo z mrzlo vodo le tedaj, če je potrebno. Vsekako pa se moramo prej malo ohladiti, da ne pride mrzla voda na razgreto kožo. Prav priporočljivo pa je, da se po solnčenju povaljamo po mokri travi.

Če nas zebe, ko pridemo iz vode, je dobro, da tekamo nekaj minut okoli in se tako ogrejemo. Nikakor pa se ne smemo po kopeli ogrevati z alkoholnimi pijačami. Če smo žejni, je najboljšo hladilo sadje.

Jang - Ngang :

Krepostna deklica

rav zares, očka, nič več ne morem prenašati lakote. Že štiri dni mi nisi dal nič jesti. Oh, očka, ali si tako trdega srca, da boš gledal, kako umiram od glada?»

Štirinajstletno dekle, zaklenjeno v zapadni sobi v hišnem ozadju, tolče in praska po vratih, joka in moleduje,

neprestano vpije in kriči, da ji je glas že hripav. V obraz miren in hladen kakor železo sedi oče na stolu zunaj čumnate. Nekaj časa posluša svojo hčer, potlej pa naglo vstane, naperi prst proti durim in zmerja otroka:

«A-mao, kako si neumna! Odkar smo zvedeli za smrt mladega Vu-ja, tvojega ženina, sem pri tisti priči sklenil, da ne boš dalje živela kot on, ampak ostala deviška in čednostna.* Celo tvojo mater sem prosil, naj ti prigovarja, da kreneš po tej poti, ki ti prinese neminljivo slavo. Zate sem iskal več načinov samomora, izbral pa sem smrt od lakote. Zakaj? Ker za obešanje, zastrupitev, utop mora ženska biti dovolj hrabra, da to sama napravi; tebi pa je komaj štirinajst let, premlada si, da bi vršila taka junaštva. Dosti sem omahoval, preden sem se odločil za ta postopek; po sreči me je tvoj ujec pripravil na to misel: tako boš mogla mirno za lakoto umreti. Na ta način umreti je v resnici najslavnejše dejanje na vsem svetu; svoje prednike boš počastila in kajpada tudi svoje starše. Razumi me: če ti kratim hrano, te nočem s tem onesrečiti, pač pa delam za tvoj sloves, tebi v prid. Slabo razumeš mojo nakano; hvaležna bi mi morala biti, pa me črtiš; kako si pač bedasta!»

Najsi licencijat** Vang še tako razlaga, njegova hči tega tako ne pojmuje; vnovič kriči in silno ošteva svojega očeta. Izrabivši vse pripomočke, licencijat potihem odide in naroči dekli Čen-i, naj zaklene vrata v hodniku, držečem k zadnjim durim, z novo evropsko ključavnico, ki leži na mizi v njegovih pisarni.

Drugo jutro se mati, zleknjena na postelji, pritožuje zaradi hčerine nesreče. Vang stopi v sobo; njegova žena ga milo prosi:

«Že šest dni A-mao ni nič užila in ni še umrla. Še toliko moči ima, da naju žali in da tuli. Danes ji je glas čisto slaboten, spominja me na račje gogotanje; skozi ušesa mi gre in mi srce para: tega žalostnega položaja ne morem več prenašati. Če bi me ti poslušal, bi bilo bolje vzeti dobršno merico opija, kakršnega po navadi kadiš, ga pomešati v brinovec, in A-mao bi

* Po starih kitajskih obredih si morajo zakončice same življenje vzeti po smrti svojega moža. Celozaročenke se morajo ravnati po tej sirovi šegi zaradi svojega zaročenca, ki ga pogosto niso nikoli videle. Takšno divjaštvo, kakor priča ta povest, se dogaja še po zakotnih pokrajinah.

** Licencijat je napravil vseučiliški izpit «licence», ki je med bakalavrejem in doktorjem; absolvent, diplomiran filozof.

ga morala pogoltniti; to bi tej mali okrajšalo trpljenje. Kaj praviš na to?»

«Že,» odgovarja licencijat Vang, «ampak sedaj je prepozno: po šegi naše dežele se smrt od lakote poprej naznani mandarinu, kajti ta je najstrašnejša in tudi najbolj čislana od vseh. Kadar se ženska na ta način sama umori in umre, pride sreski načelnik tistega kraja, da jo pozdravi: trikrat se prikloni in izliva paljenko. S tem je pokazal, kako je ta smrt častljiva in da je ta oseba popoln vzor ostalim ženam, ki jim mož po nesreči izgine. Poprednji koraki so napravljeni: že drugi dan Amainea posta sem njenemu ujcu poveril častno nalogo, naj naznani bližnjo smrt mandarinu. Ako jo zdaj otrujeva, se ji bo to poznalo na obrazu. Mandarin pa ima navado, pozvedati o mrtvih. Ako bi v trenutku, ko bi pozdravil najino hčer, opazil sledove po zavdaji, bi bil nejevoljen, da je bil prevaran: te odgovornosti si ne upam prevzeti!»

Sedmi dan stradanja poteče kakor drugi. Licencijat Vang zarana vstane, potem zopet leže, da kadi opij. Ker ne čuje več Amaine tožbe, se mu zdi smrt blizu. Naglo odide ven, stopi v čumnato v ozadju, odklene ključavnice pri obojih vratih in vidi A-mao zleknjeno na postelji. Život ji je skoraj trd, obraz bled, oči vdrte, kosti štrlijo; to je že mrlič. Vang približa dlan tem deklinskim ustnicam in ugotovi rahlo dihanje; potiplje žilo, ki komaj še bije, in sklene, da otrok ne bo izdahnul prej ko v treh ali štirih urah. V tem trenutku prispe ujec. Licencijat ga takoj pošlje, naj obvesti sreskega načelnika ter obenem povabi med znanci nekatere veljake, da bodo spremljali mandarina, kadar pride v hišo. Vang ukaže, naj se v sprejemnici postavi velika miza, nanjo pa dva svečnika in kadilnica z nekoliko zrni kadila. Vang in njegova žena dvigneta A-mao, jo posadita v velik stol, k njegovim rokam in nogam pa priveže s svilnimi vrvicami ude umirajočega dekleta. Naslanjač potlej z njeno pomočjo prenese v sprejemnico k mizi. Ozre se na svojo hčer: poslednji svit ji ugaša v očeh, edino dih ji še ni zastal. Ko jo tako gleda, mati ne more zadušiti glasnega ihtenja. Toda licencijat Vang namršči obrvi in jo kara: «Gospa, danes pride sam gospod sreski načelnik, da pozdravi našo hčer in s svojo roko vsuje kadila v ponvico; to bo slaven in slovesen obred, kakršnega naša družina že sto let ni videla. Ne spodobi se, da bi na ta način tarnali in ihteli! Svetujem vam, da zadržujete svoje solze!» Tedaj se mati umakne v drugo dvorano, da se po mili volji najoka.

Starejši ujec se vrne z velikaši; skoraj nato prispe tudi okrajni glavar iz Ho-feja. Ta dene zrna v ponvico in jih sežge, naliže vina v čašo pred A-mao, sklene roke in se trikrat prikloni, da pozdravi dekletce. Po končanem obredu prosi licencijat Vang okrajnega glavarja, naj sede. Nekaj prijaznih besed izpregovorita, potem glavar dvigne svojo čašo s čajem (v znamenje za odhod) in se poslovi; nekoliko kesneje zapustijo gospodarja tudi velikaši.

Ko je Vang vljudno pospremil goste do vrat, nekaj dopoveduje ujcu:

«Pravkar mi je gospod iz našega sreskega načelstva povedal, da je pripravil napis iz tehle besed:

Njena čednost je vzorna

in da nam ga pošlje jutri z vsem osebjem kakor tudi z godbo iz načelstva. Ta stvar bo gotovo zbudila splošno občudovanje. Sorodniki in prijatelji nam bodo hodili čestitat in bodo pozdravljali Amaino dušo. Prosim vas, blagovolite priti zgodaj k meni, da mi boste pomagali.»

Šola o počitnicah. Jelka se uči plesti.

«Seveda,» reče drugi, «tega me ni treba spominjati; dolžan sem vam pomagati. Moja mlada nečakinja, kl šteje šele štirinajst let, bo po moji misli na ta način po svoji smrti prisilila vse mandarine in veljake iz načelstva, da pridejo in se udeleže slovesnosti, ko bomo obesili tablico z napisom, in pozdravijo rajnico: če vse natanko pretehtamo, je njena sreča...»

Toda besedo mu prestreže krik, ki se razlegne iz notranje dvorane, in stara služabnica Čen jima zavpije:

«Gospodar, prosim, stopita brž v notranjo dvorano. Od samega joka je častitljiva stara gospa omedlela!»

(Iz knjige: Sung-nien Hsu, Anthologie de la Littérature Chinoise, Paris 1933, A. D.)

Ada Negri-Alojz Gradnik: Novele

Ada Negri-Alojz Gradnik: *Novele*. J. Blasnikova nasl., univerzitetna tiskarna, v Ljubljani 1934, Str. 128.

Glede na staro tradicijo in številnost naroda je svetovno pomembnih romanov v Italiji precej neznan. Veliko na boljšem je novela, ki je vzklikala na Apeninskem polotoku in gre pogosto čez domače meje, n. pr. v pariško zbirko «Mille nouvelles nouvelles». Pri nas objavljajo dnevniki dokaj takih vzorcev, zlasti v Splitu, Beogradu, Zagrebu. Pa tudi ljubljanske novine ne zastajajo; priljubila se jim je posebno Grazia Deledda. Kar se tiče celotnih knjig, imamo v slovenščini očeta novele, Boccaccia, danes pa smo prejeli čeden snopec Ade Negrijeve v gladkem prevodu. Njeno življenje in delo je v tem listu predlanskim orisal prevajalec sam; meni pa je poveril nalogo, da nekaj podobnega preskrbim kot uvod v njegov izbor. Zato ne bom ponavljal splošnih pojmov o tej plemeniti ženi iz nizkega sloja, ki gori za bratstvo med vsemi narodi in vsemi stanovi. Pač pa naj se nekoliko pomudim pri gorenji knjižici dvanaestih umotvorčkov, snočno dovolj pri-

olčnih in dušeslovno zadosti globokih, da bodo mogli zanimati čitatelje vseh stopenj. Zlasti se bodo ogrele zanjo žene in dekleta, saj se na vseh straneh okusno opremljenega zvezka zrcalijo težnje in težave Evinih hčerá.

Prva nastopa Rajmonda, na videz vesela in ravnodušna za svojo nakazo: plamen ji je osmodil pol obraza. Le mati je s šestim, materinškim čutom uganila resnico, bridko gorje svoje edinke. V nočni megli poljubi zastavno mladenko neznanec in po prvi omotici vsa srečna zbeži, da bo poslej skrivala svoj doživljaj... Huje prizadene naključje drugo, Rozano, lepolaso učiteljico, ki jo zvečer iz zasede naskoči možak in jo omdeljuje, tako da «bela duša» hira in skoraj umre... Anka, nelepa hči doeh neboglencev, ima od narave dar zadovoljne poslušnosti, tako da postane vzor požrtvovalne dekle: Vsevišnji ji izkaže milost in ji pošlje nenadno smrt med delom... Katarina molči, ko jo mož zanemarja in ljubi služkinjo. Izpobe se duhovniku, da ga je v zadnjih trenutkih pustila in je umrl brez pomoči. Zastopnik božje oblasti na zemlji ji naposled reče: Ego te absolvo... Šibka, sanjarska Frančesketa se proti svoji volji omoži s prostaškim vampežem, izgubi razum, nakar si odovec vzame mlado postrežnico, vdano živinče... V «Zločinu» zanosi Kristjana z ljubimcem, medtem ko je nje zakonski drug v Argentini. Zateče se k vračarici, toda zdravilo jo ugonobi... Potem srečamo brezobzirnega moža, ki izkorišča čustvo doeh sester... Poštna uradnica iz čevljarske hiše, sita vseh nadlog, se hoče utopiti, reši jo sočuten neznanec... Žena neljubega profesorja stopi s tujcem v hotel in z gnusom odide... Za spremembo nudi «Danski pes» (v kazalu po krivem: ples) pretresljivo zgodbo naših nižjih bratov, zapleteno med človeško usodo... Za tipkarico, zaljubljeno v kinematograf in ki jo podozi avtomobil, nastopi grofica, bolj boginja ko žena. Nje soprog, 20 let starejši od nje, pošlje po njenega ljubimca, da ji olajša poslednje trenutke v njeni bolezní.

To je eden izmed redkih moških, ki blago posegajo v žensko usodo pri Adi. Glavne osebe so pa vselej žene. Vsaka ima svojo žalno zgodovino. Vsaka ima nekaj od ljudnega, samotarskega, vendar so dovolj človeške, da se zabavamo zanje.

A. Debeljak.

Poglavje o taktu in dostojnosti

Češko javnost je letos po veliki noči razburila sodna razprava, o kateri so poročali tudi jugoslovanski listi. Ker so bile pri razpravi prizadete tri pisateljice, je bilo naravno, da se je za to zadevo zanimal posebej češki ženski svet. A po svoji važnosti je bila to nekaka splošna narodna afera ali celo češko-jugoslovanska afera.

V Beogradu je namreč izšel pred časom roman «Jedno dopisivanje, Fragmenti romana». Napisala ga je znana feministka Chlapec-Djordjevićeva, ki jo pozna tudi naš ženski svet po njenih radikalnih, tu in tam morda pretiranih nazorih. V «Jednem dopisivanju» se dotika pisateljica poleg seksualnega in erotičnega tudi češkega javnega življenja, in to na način, ki je moral vzbuditi odpor tem bolj, ker živi pisateljica v Pragi kot žena bivšega generala Chlapca in se je mnogo gibala v praškem družabnem življenju. Čisto naravno je, da je javno delo pridobilo gospe generalovi vidno mesto v češki družbi, pa tudi jugoslovanska praška kolonija jo je štela med svoje predstavitelje. Zato je tem bolj neprijetno dirnilo češko narodno družbo, ko je čitala v romanu «Jedno dopisivanje» stavke, ki bi jih tudi mi mirno ne prenesli, če bi jih drugi napisali o nas. Mišlimo, da ima dandanes vsak narod sam dovolj svojih

kritikov, ki mu dan na dan oponašajo njegove napake. Saj imamo satirične in humoristične liste, dnevno žurnalistiko, kopico revij, karikaturiste in pamfletiste, celo vrsto knjig, saj vsa sodobna literatura ni nič drugega ko kritika in obtožba sodobne družbe. In vse komedije, satire in druge take stvari na odru! Popsod kritika in zasmeh sodobnih napak, razkrivanje grehov in zločinov, krik množice na one, ki hodijo v ospredju in mislijo, da vladajo. Od česa bi žibela vsa ta moderna umetnost in literatura, ko bi ne bilo naših napak in slabosti? Toda oso to kritiko radi sprejemamo le, če prihaja iz naših lastnih vrst. Tujcu ne priznavamo pravice, da se omešava v naše razmere. Vsak pometaj pred svojim pragom — to je že star pregovor. Posebno če je kdo kulturen gost v bratski državi, mora vedeti, da ni poklican, da sodi javno o družbi, v kateri živi, ker je sicer enak povabljenemu gostu, ki drugi dan opravlja družino in hišo svojih gostiteljev. Vsak narod ima svoje napake — mi tudi — a ni taktno in dostojno, ako piše o njih gost. Kako daleč moremo v tem primeru iti v svoji kritiki, je stvar okusa. Tudi literarnega okusa. V «Jednem dopisivanju» čitamo n. pr.: «Pogosto se jezim na Čehe. Zali me njih plebejstvo, parvenujsko hujskanje in vsilje-

oanje. Mi smo mi.» O sokolskem zletu l. 1926. n. pr. piše: «Nimam smisla za te velike narodne slavnosti. Preveč se sliši — patriotičnega razpoloženja... Zoprni mi je duh potečih se teles», in tako dalje. V svojih izrazih je pisateljica rada drastična. «V prvi vrsti so stali seveda legionarski generali. Zavaljeni, majhni, z ogromnimi trebuh in pritegnjenimi jermeni. Legionarji se poznajo takoj po znakih visokega dostojanstva in posebno po nepregledni vrsti odlikovanj. Dalo bi se o njih napisati marsikaj, a bolje je molčati.» In tako dalje. Zato je ga. Urbanova, soproga znanega urednika «Nar. Listov», ki že mnogo let s svojo soprogo vred dela na polju naših narodnih zvez, napisala kritiko za znano revijo «Ženski

obzor». V svoji kritiki je rekla, da so to dunajski nazori o češkem narodu. Pisateljica je bila užaljena in je šla tožiti. Tako sta prišli na zatožno klop ga. Urbanova in pisateljica ga. Ziegloserjeva, urednica «Ženskega obzora». Gosp. sodnik je dovolil obema obtoženkam, naj sedeta k svojima zagovornikom, onidve pa sta rajši ostali na zatožni klopi, češ da smatrata za svoj ponos — sedeti tu, ker sta branili čast svojega naroda. Tožiteljica je navajala iz svoje knjige stavke, ki hvalijo češki narod, vendar ni dvoma, da je «Ženski obzor» upravičeno zavrnil omenjene stavke in da stoji za njim mnenje vse češke narodne publike. Razprava je bila preložena.

Dr. Ivan Lah.

„Mala gospa velikega doma“

Marsikatera naročnica se je gotovo začudila, ko je dobila poleg zadnje številke «Žene in doma» prvi del tega romana. Knjiga, ki smo jo nameravali priložiti junijski številki, zaradi tehničnih ovir ni še mogla priti na svetlo in izide kesneje. Ker pa naročnic nismo mogli pustiti brez knjige, smo se hitro odločili za roman «Malo gospo Velikega doma». Jacka Londona utegnete poznati, saj je eden najbolj čitanih pisateljev. Njegovih del imamo v slovenskih prevodih že precej lepo izbiro, od «Železne pete» in «Krištofa Dimača» pa do «Doline meseca», «Kralja Alkohola», «Morskega vraga» in drugih. Že samo to priča o njegovi priljubljenosti.

Roman, ki smo ga zdaj izdali, je eden njegovih najboljših, najglobljih in človeku najbližjih.

Veliki popotnik Jack London, ki je znal tako čudovito gledati svet in ga podajati v svojih mojstrskih delih, se ni nikoli in nikjer tako zelo približal pravi, čisti ženski duši, kakor prav v «Mali gospe Velikega doma». Nikjer ni tako živo prisluhnil klicu ljubezni, nikjer ni s tako globokim občutjem narisal žene, ki trpi in uživa v ljubezni, kakor v tej zgodbi.

Pestra, razgibana je njena vsebina.

Dick Forrest je lastnik ogromne kmetije nekje v Kaliforniji. Iz zemljišč, ki so bila prej skoraj brez vrednosti, je napravil najrodovitnejša polja. Gospodar je, da mu ni podobnega, in vse ga hodi občudovat. Njegov dom je zbirališče vseh mogočih ljudi, on sam pa se ne meni dosti zanje. Samo za svoje delo živi. «V samih statistikah živi in z verjetnostnim računom meri ljudi», tako nekako govore o njem.

Čudežno ženo Pavlo ima. Toda v delu jo začne zanemarjati. Kadar prihaja k njemu, je prijazen z njo, toda s slednjo krettno kaže, da se mu mudi k delu. Ljubi jo, res, toda ljubi tudi posestvo.

In potem pride nekega dne na obisk njegov prijatelj Graham, njemu podoben po svojem umu, po svojem življenju, le bolj človeški, bližji zemlji. Knjigo o svojem potovanju po Južni Ameriki misli napisati na Dickovem posestvu. In Pavla, ta nezmotljiva žena, vzor vsem ženam, ki prihajajo na Veliki dom, začne primerjati Grahama s svojim možem. Trezno, hladno ga pretehtava, slednjo njegovo lastnost. In nazadnje mu pade v objem.

Ljubi ga. Toda svojega moža ne ljubi nič manj. Boj, ki se vname v njenem srcu, je hud, težak.

Njen mož to opazi. Slutil je, kaj čaka njegovo ženo, že preden se je zgodilo. Toda filozof je: v enakost obeh spolov veruje in srce mu veli, da ne sme zadrževati pri sebi niti trenutek žene, ki bi ji bil njegov poljub muka...

Ona pa se ne more odtrgati od njega. In tedaj dozori v njem veliki sklep: umeknil se bo. Na lov pojde, medtem pa naj se Graham in Pavla pogovorita. Ko se vrne, Grahama ne sme biti več na Velikem domu. Ali pojde Pavla z njim v svet? Ali ne pojde?

Tako pravi svoji ženi. Toda njegov sklep je v resnici drugačen: na lovu se mu bo pripetila nesreča in ne bo se več vrnil. Naj bo Pavla prosta.

Še poslednje stvari mora urediti. Potem pojde na lov, odkoder ni vrnitve. Tedaj pa zazvoni telefon. Pavla, žena, ga kliče. In v telefonu mu pove, da ljubi le njega, da tisto do Grahama, kar je mislila, da je bilo ljubezen, ni bilo ljubezen, da je samo njegova.

Srečen je Dick, tako se mu zdi kakor na smrt obsojenemu, ki so ga v poslednjem trenutku pomilostili. Hiti k Pavli. Toda sredi poti zasliši strel iz Pavline sobe. Pavla ga je prehitela.

Tudi ona je hotela iti na lov, tudi njej se je «pripetila nesreča».

Še živi, toda bolj v sanjah. Zdravnik ji za nekaj trenutkov vrne življenje. Še enkrat vidi oba moža, ki ju je ljubila, še enkrat sliši njuno pesem, potem jo zdravnik z injekcijo morfija reši hudega trpljenja.

Živa je ta knjiga, tako živa, da diha z vsake strani življenje. Zato bo človeku, zlasti ženi, blizu kakor malokatera.

Kako čita ženska

Kakor sprejema ženska vse pojave življenja drugače kakor moški, tako je jasno, da je tudi njen odnos do vsebine knjige drugačen kakor pri moškem, da torej ženska drugače čita kakor moški. To pa ne velja samo za leposlovne knjige, temveč tudi za vsakovrstno drugo čtivo.

Ta razlika je utemeljena v različnosti moške in ženske narave, moške in ženske duše. Poizkusimo samo iz dveh takih razlik izvesti različen odnos do knjige pri moškem in ženski!

Moški je za vsakovrstne pojave življenja, posebno družabnega življenja, občevanja ljudi med seboj mnogo dostopnejši kakor ženska. Ženska take pojave najprej hladno opazuje, je proti njim skeptičnejša in se jim ne vdaja na prvi mah. To opažamo pri vsakdanjem razgovoru prav tako kakor pri čitanju knjig. Tako skoraj lahko rečemo, da vzame ženska knjigo v roko veliko bolj brez predsodkov, kot hladnejša in mirnejša opazovalka kakor moški. To razpoloženje obdrži navadno do konca knjige; zato je njena sodba,

ko je knjigo prečitala, ne rečem morda globlja od moške, pač pa jasnejša, zato tudi stilistično posebno lepa mesta zavestneje uživa kakor moški.

Kadar in če je nastopil za žensko trenotek, da res ljubi, je njena ljubezen, njena vdanost in žrtev močnejša, popolnejša in nesebičnejša kakor pri moškem. Tudi za knjigo velja to. Učinek knjige, ki si jo je osvojila, je trajnejši in močnejši kakor pri moškem. A ne samo v njeni duši, tudi na zunaj se kaže ta učinek, tako da ima knjiga v ženski, za katero je pomembna, zgovornega in vnetega propagatorja. T.

M. Mohorčičeva:

Čez 4000 metrov in dinarjev

(Konec.)

Za nami sta šla dva mlada Angleža, dama in gospod, vsak s svojim vodnikom in nosačem. Gospod je včasih še kaj izpregovoril, njenega glasu pa nismo slišali, čeprav se je ves čas prav prijazno smehljala. (Če se Angleži ne uče tujih jezikov, ni čudno, čemu jim pa bodo!)

Vodnik te Angležinje, ki je šel tik za nami, nas je priganjal vselej, kadar smo se z zavarovanjem kaj zamudili. Rajši pa je pustil, da so čakale vse skupine, kakor da bi enemu izmed nas enkrat pomagal postaviti nogo v stop, če ga sam ni mogel najti. Nad kamini spodaj smo opazili že prve alpinske cvetlice, ponajveč drobekene silene *acaulis*, pozneje in niže pa razne zlatice, potočnice, svišče, kreče in metuljčke, ki so jih obletavali.

Tudi navzdol sem šla prva jaz, za mano vodnik, Francka in Kopinšek sta se pa za nama ukvarjala z različnimi problemi. Kadar sta pa ostala le preveč sama v samoti, sta klicala naju na pomoč. Seveda sva se tudi midva tu in tam ustavila in jima povedala od spodaj gor, kadar nista vedela naprej. Prav dobro se še spominjam, kako je Francka obstala na nosu grebena in ni vedela ne naprej ne nazaj. Kar nič se ji ni ljubilo v globočino po gladki steni, dokler ni zagledala za skalo, kamor sva se bila skrila z vodnikom, moje bele čepice. Tudi Kopinšek je na tem visokem mestu proglasil, da Matterhorn ni igrišče za tenis. Ko smo pa prišli iz skal že pod kaminje, sta si imela toliko povedati, da sta prav nad izstopom zašla preveč na levo. Ker ju ni bilo za nama, sva letela z vodnikom nazaj in ju zmagoslavno pripeljala na varno.

Matterhorn je bil zopet nad nami. Vsi napori so bili premagani, veselega skakanja preko trdnih in sigurnih Matterhornovih skal z rok na noge, v solncu in židani volji, za 140 švicarskih frankov, ki sva jih plačali vodniku, je bilo pa le prehitro konec.

Naš vodnik Alfonz Biner, Patentierter Berg- und Skiführer, kakor ima napisano na vizitki, mi je bil všeč, ker ni bil tako strogo posloven, kakor se pritožujejo zaradi drugih. Domenili smo se sicer, da vzame obe, siliti bi ga pa vendar ne bili mogli, da skrbi tudi za Francko. Vendar je vodnik sam od sebe, kakor bi

bil to storil vsak dober gorski tovariš, skrbel tudi zanjo. Seveda bi ga mi, ako bi ne bil tak, lahko ugnali. Kakor hitro bi začel vihrati, bi začela jaz pešati in omagovati toliko časa, da bi prišla onadva za nama.

Ko smo v koči na Hörnlija plačevali, smo na našo veliko žalost ugotovili, da je med vsemi alpinskimi klubmi, menda klubi vsega sveta, iz seznama društev, ki oživajo članske ugodnosti, črtano edino Slovensko planinsko društvo, in sicer zaradi tega, ker je S.P.D. odpovedal reciprociteti D. Oe. A. V. Hrvatsko planinsko društvo pa uživa ta popust.

V koči na Hörnliju vlada in gospoduje Matthäus Kronig, Skilehrer und Hüttenwart, kakor ima napisano na vizitki, ki mi jo je dal pri odhodu. Orjak in original, ki res spada v to kočjo in ki nam je ostal v dobrem spominu. In red ima v svoji koči! Vsakemu turistu da iz navadnega vrbja spleteno košaro, v katero mora spraviti vse svoje stvari, da ne leže okrog po koči. Vsak turist dobi tudi tople copate, kajti v njegovi koči se ne sme hoditi v okovankah. Kocev čez dan ne polaga na ležišča, ampak jih obeša, lepo zložene, na drog nad posteljami.

Kakor sem že omenila, sem imela za vodnika Alfonza Binerja, nečaka Josefa Binerja, ki je vodil profesorja Janka Mlakarja kot prvega Slovenca na Matterhorn. Naš vodnik je bil izboren, tako da sem kar obžalovala, da ni bila pot malo slabša, ker bi se bila od njega lahko veliko naučila. Vabil me je, naj pridem v Zermatt spomladi s smučkami. «To bo nekaj za vas», je rekel. Čim dalje smo bili od Matterhorna, tem lepši je postajal. Najlepši pa je bil takrat, ko smo sedeli pod njim zvečer v Zermattu in ga gledali ob solnčnem zatonu, v večernem mraku in zarji.

Popoldan, ko smo se že vračali v dolino, je prišel na Matterhorn majhen oblček, prav za prav le rahla meglica, tako imenovana Wiegewolke. Malo pod vrhom se je ustavila. Svetlobni žarki so se v njej tako lepo lomili, da se je zdelo, kakor bi imel Matterhorn gloriole. Slikarji in fotografi, katerih je tod okrog vse polno, so imeli prekrasen motiv.

Biner je že iz Hörnlija telefoniral v Zermatt, da smo se srečno vrnili. Vodnikova teta, najina gospodinja,

Vrh Matterhorna (4505 m).

je imela kar solzne oči, ko naju je zopet zagledala. Prinesla nama je šopek planink, naš sosed, gost iz Marseillea, je dal za vino, midve pa sva priložili kranjskih klobas, in tako smo imeli celo «ohcet». Slavnosti so se pridružili še veseli Dunajčani, naši stanovanjski sosede, ki so nas kaj kmalu pogodili, da smo izpod Triglava.

«Wir kennen die Mirko, oder wie sie schon heisst, die Debelakova». — «Ach, die Mira Marko?» sva popravili. «Da, da, saj je imela tudi pri nas na Dunaju predavanje», so pritrdili. «Und die Žezihuva.» Katera bi bila pa to, sva premišljevali. «Oh, Pavla Jesihova.» Človek mora imeti res dober nos, da ugame kaj takega.

Iz tega popisa se bo morda komu zdelo, da nam Matterhorn ni dal posebnega opravka. Toda bilo je to le osem ur intenzivnega dela. Mirni živci, oči so se morale privaditi na 1000 do 1500 m globine, ki je zijala na obeh straneh pod nami, pameten je moral biti želodec in razumevanje za to višino so morala imeti naša pljuča, in končno je bilo treba zašiti tudi napol odparani rezervni fond. Pa od tega je že več ko pol leta, in ta čas je zabrisal vse te male lise, tako da nam je ostal na Matterhorn en sam lep in svetel spomin.

Redni in posebni vlaki so dovažali v Zermatt vedno nove turiste in letoviščarje. Kakor so pripovedovali, jih je prišlo tiste dni po tisoč na dan. Mi pa smo se od Zermatta poslavljali in se kmalu izprehajali zopet okrog Scale, toda zdaj okoli milanske. Morje, pinije, palme, vile smo še videli ob mesečini iz diretta, ki je drevil s peklensko brzino proti Genovi, potem smo pa utrujeni pospali.

Rim! Mesto palm, cvetočih oleandrov, lepih sinjor in sinjorin in dobre pašte šute. Foro romano ob luninem svitu, Stravinski, Debussy, Don Perozičev oratorij La Risurrezione di Cristo, velikonočna muzika v

razvalinah kolizeja, velikansko novo kopalnišče v Ostiji, kjer so tedaj taborili dunajski skavti, in tako naprej.

Da smo pa prišli v Rim šele iz Švice, ni bilo prav. Ogromne in prekrasne rimske cerkve nas niso mogle ogreti, pač pa so nas prijetno hladile, ker je bilo zunaj neznansko vroče. Rimske cerkve se sicer bleste od samega zlata in umetnin, toda vse to smo lahko pregledali z golimi očmi, dočim smo morali omiliti lesk solnca in snega okrog Mont Blanca in Matterhorna z zelenimi naočniki. Do zapestja in skoraj do podbradka smo pa morali biti zapeti na hribih, prav tako kakor v rimskih cerkvah. Morda bi odnesla iz Rima drugačne vtiske, ako bi ne bila videla prej Švice.

Ko sva šli v Rimu prvokrat iz hiše kupit načrt mesta, sva si s hišne tablice prepisali ulico in hišno številko. Ko sva pa v načrtu mesta iskali najino ulico, je ni bilo v seznamu. Na policiji te ulice niso poznali, pač pa so ugotovili, da sva si namesto ulice prepisali s hišne tablice ime hišnega posestnika, ki ima v Rimu štiri palače. Lepa reč! Pa sva jo le našli, pot so nama kazale velike reklamne table, ki sva si jih k sreči ogledovali na poti od doma.

Bologna! Mesto s svojimi značilnimi arkadami, rajskim hladom v svojih cerkvah, z znamenito univerzo in pinakoteko in tako dalje in pa z najinim ponesrečeno izbranim italijanskim kosilom: «à la carte» v splošno veselje abonentov v «Diani». — O, sinjore Giuseppe!

Verona! Italijanski Salzburg. V veronski areni «Il trovatore», kjer je pri trubadurjevi podoknici svetila luna kar z neba, prav tista luna, ki je svetila tudi Romeju in Juliji tam v stranski ulici Verone. Čeprav je bila predstava v areni, torej v odprtem prostoru, je bilo vendar vroče in so prodajalci limonade delali sijajne kupčije, saj je bilo pri predstavi okrog trideset tisoč ljudi. Ko je zmanjkalo košar za raznašanje steklenic, so nengnani prodajalci zatlačili steklenice kar v nadržja. Limonada v taki ledenici kajpak da ni ostala ledenomrzla, zlasti v tisti partiji ne, ko je moral prodajalec med podoknico, ki jo je trubadur dvakrat ponavljal, nepremično stati. Ako bi se bil namreč le količkah premeknil, bi bile steklenice zažvenketale, in ljudje, zamaknjeni v sceno, bi ga bili v razburjenosti vrgli kar čez zid na trg.

Benetke! Lido! Pribežališče lepih pižam! In med temi pižamami sta dve mladi, močno naličkani kopalki govorili med seboj slovensko. Gotovo sta bili prepričani, da ju nihče ne razume. O, in kako smo se smejali s Poljaki, ko smo šele po dolgem češkem razgovoru spoznali, da ni nihče izmed nas Čeh.

Prijeten intermezzo so bili veseli neapelski študenti, ki so praznovali promocijo svojega tovariša itd.

To je nekaj iz filma letošnjega potovanja. Ker nisva mogli prinesiti drugih odpustkov, sva, da ne bo nobene zamere, prinesli dve steklenici svežega zraka, in sicer za naše znance planince steklenico redkega z Matterhorna, za druge pa gostega, z vonjem oleandrov nasičenega, iz Rima.

Pa res, brez zamere!

Počitnice gospoda Piškurja

Stari Smolec, sluga na davkariji, se je tisto jutro neizmerno začudil. Pismo, privatno pismo za gospoda Piškurja je prišlo, in ne po pomoti pismonoše. Naslovljeno je bilo na urad. Tega se ni spominjal Smolec, že kar je opravljal svojo službo. Pač, takrat ko je bil gospod Piškur še mlad, ko je komaj nastopil službo na davkariji in je začel premišljati, da bi ustvaril svoj dom, so časih prihajala rožnata pisemca na njegov naslov. In takrat jih je moral vselej skriti v svoj žep in jih potem na samem izročiti gospodu Piškurju.

«Pismo je prišlo za vas», je vselej prav skrivnostno rekel, in gospodu Piškurju se je zjasnil obraz.

«Nate desetico», je dejal vsakokrat in mu stisnil novce v dlan. «Da bo za četrtinko. Pa drugič tudi spravite pismo.»

O, kako dolgo je že tega. Kako tečejo leta.

Potem pa se je nekoč v predpustu gospod Piškur oženil in pisma so nehala prihajati, kakor bi bil odrezal. Deset, enajst let bo že tega.

Vsak dan je prihajal gospod Piškur v urad natanko kakor švicarska ura. Nič se ni pri njem v življenju izpremenilo. Časih ga je srečal kje zunaj mesta, ko se je izprehajal s svojo ženo in sinom, ki je moral hoditi že v drugi ali tretji razred. Žena je bila drobna

kakor trlica in prav moderno se je zmeraj nosila. Videlo se je, da gospod Piškur nanjo dosti da. Da, govorili so celo, da je še zmeraj vanjo zaljubljen, kakor je bil prvi dan.

Zdaj pa je iznenada prišlo v pisarno pismo na gospoda Piškurja, podobno pismo, kakršna so prihajala pred leti, le z drugo pisavo.

«Tu nekaj ne bo v redu», si je mislil Smolec in zmajeval z glavo.

Kako je pogledoval gospoda Piškurja, ko mu je pismo izročil. Res, gospodu davkarju se je zjasnil obraz, ko ga je začel brati. Kar razlezal se mu je. Tako iznenaden je moral biti, da je še Smolcu pozabil dati za četrt vina.

«Nekaj se plete», si je rekel Smolec. «Ali je zdaj — na stara leta znorel?»

*

Da, res se je nekaj pletlo, toda znorel gospod Piškur na stara leta ni. Eden izmed njegovih prijateljev, ki se je pred kratkim mudil v mestu, ga je povabil, naj pride za kakšen teden ali štirinajst dni k njemu na kmete.

Kolikokrat je že gospod Piškur sanjaril o življenju na kmetih. Kolikokrat si je sredi mestnega prahu zaželel sence na sadnem vrtu za kmečko hišo ali sence v gostem gozdu na mahu. Toda vsako leto, kadar se je približalo poletje in z njim čas dopusta, je moral ves žalosten preložiti potovanje na naslednje leto. Taka potovanja so draga, zlasti še v troje. Zdaj pa ga prijatelj vabi k sebi in mu še posebej piše, naj si zaradi stroškov ne dela skrbi, ker bo imel pri njem prijetno sobo in hrano tudi.

Gospod Piškur je v duhu videl, kako se uresničujejo njegove skrite želje, ki jih je zbujeval že deset let.

*

Kakšna zmeda je bila šele doma! Sin še ni bil nikoli na kmetih in je vneto povpraševal, kako je tam. Žena je tožila, da nima nove obleke, da bo treba še tega ali onega. Gospod Piškur jo je kar debelo gledal. Zdaj, ko se je njuna želja tako nepričakovano uresničila, pa misli na obleko in podobno. Toda ker je bil vajen molčati, je molčal.

No, in potem so se štirinajst dni pripravljali in preudarjali, kako bo na kmetih, dokler ni prišel dan, ko je gospod Piškur nastopil svoj letni dopust.

*

Zjutraj so sedli na gorenjski vlak. Gospod Piškur je bil otovorjen kakor bi potovali najmanj v Ameriko. In še velik kovčeg, poln vseh potrebnih in nepotrebnih reči, je pripeljal postrežček za njimi. To je bilo še iskanja in povpraševanja, preden je vlak potegnil.

Sinko je sedel pri oknu in zijal ven. Seveda je kaj kmalu dobil drobce v oko, in preden ga je gospod Piškur z robcem in svojimi debelimi prsti spravil iz očesa, je minilo precej časa. In brez besed tudi ni šlo. Tistih besed, ki so sol vsakega zakona.

Dobro, da vožnja z vlakom ni bila dolga. Sicer je le malo manjkalo, da ni gospod Piškur ostal na vlaku, toliko so imeli dela s pospravljanjem prtljage, toda naposled so le vsi stali na peronu in gledali za vlakom, ki je izginjal za ovinkom.

Šele potem se je gospod Piškur ozrl okoli in pogledal, ali jih kdo ne čaka. Nihče. Nikjer ni bilo nobenega človeka, kaj šele voza.

Vprašal je uslužbenca na postaji, kako daleč je do Podgore, kamor so bili namenjeni.

«Tri ure ali štiri, kakor boste hodili», je dobil v odgovor.

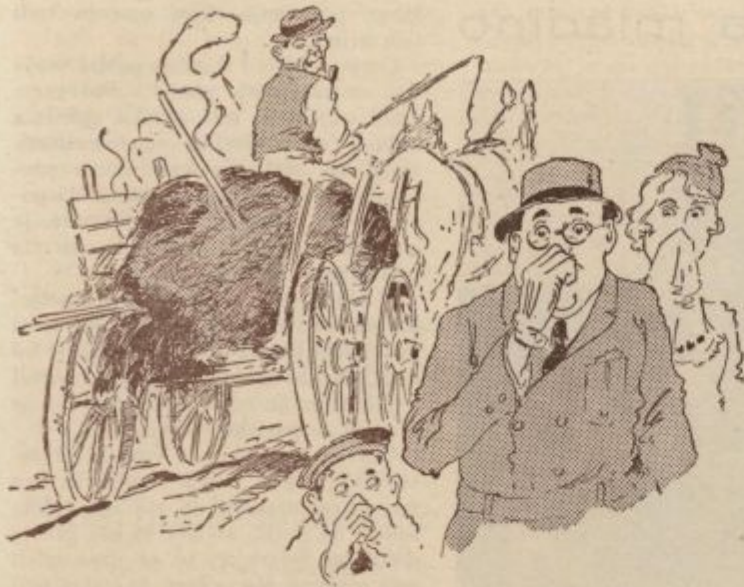
Gospoda Piškurja je vzlic poletni vročini kar zabeležilo. Tri ure ali štiri! In nikjer voza!

Tudi gospe Piškurjevi ni bilo preveč toplo pri srcu. Saj si lahko mislite!

«Voz bi bil pa tvoj prijatelj lahko poslal», je užaljeno rekla.

Saj bi ji bil mož povedal, da prijatelju ni sporočil, s katerim vlakom in kateri dan pride, toda bal se je, da ga ne bi potem obsula ploha očitkov, in rajši je molčal.

Zunaj so vprašali za pot in star, naglušen starec jim je vse natanko

povedal. Potem so se odpravili. Veliki kovčeg so morali seveda pustiti na postaji, čeprav je gospa Piškurjeva prav neprijazno gledala moža.

«Najprej na levo, potem na desno v stran», tako je povedal stari očenec. In tako so tudi šli. In hodili so že tri ure, toda nobena vas, ki so šli skozi njo, ni bila Podgora. Gospod Piškur še nikoli ni tako vneto gledal napisnih tablic na hišah.

«Tamle bo!» je potem vzkliknil, ko se je iznenada pokazal za ovinkom visok cerkveni zvonik.

Toda kakor je pred rajem z ognjenim mečem stražil angel vhod, tako nekako je bilo tudi pred Podgoro, ki so vsi trije po njej tako hrepneli. Toda stražnik ni bil angel, ampak velika krava ali vol ali bik — Piškurjevi se na te vrste živali niso dobro spoznali — ki je stal sredi ceste in jih ni pustil mimo. Kamor so se obrnili, zmeraj je krenila tudi žival tja in ni se dala pregovoriti, da bi se umaknila.

Šele ko se je naposled gospod Piškur opogumil in začel žival poditi s palico, se je vdala in užaljena zavila stran.

«Zdaj pa vprašaj prvega, ki ga srečamo, ali bomo morali še dolgo hoditi. Kar ne morem verjeti, da bi bili že res v Podgori, tako dolgo jo že čakam.»

«Gos nestrpna!» je v mislih ušlo gospodu Piškurju, toda takoj se je skesal te grde besede. Uboga ženica, saj mora biti res izmučena. In fantek tudi. Kar opoteka se že, ko siromatek ni vajen hoje...

In res se je izza ovinka prikazal obložen voz. Gospod Piškur je zajel sapo, da bi voznika ogovoril. Toda toliko da mu ni prišlo slabo. In gospe tudi, in fantku tudi. Stisnili so nosove in preden so se zavedeli, je bil voz — z gnojem že za njimi. Možak na njem se je za njimi ozrl in se jim zasmeljal.

Potem so le prišli do vasi. V prvo hišo je zavel gospod Piškur, da bi vprašal po svojem prijatelju. Naposled je le v hlevu odkril gospodarja, ki je molzel.

«Dober dan, oče», mu je rekel.

«Bog daj dobrega! Kaj bi pa radi?»

In gospod Piškur je povedal vse, kar mu je težilo srce. Toda neiz-

merno se je začudil, ko je moral slišati, da njegovega prijatelja ni v tej vasi.

«I, saj smo v Podgori, ali ne?» je skoraj užaljeno in nestrpno rekel gospod Piškur.

«Kje pa! V Podborju! Podgora je precej daleč odtod.»

Gospodu Piškurju je zaprlo sapo. «Ali je še daleč odtod?» je naposled izdaval iz sebe.

«V drugi dolini. Nazaj na postajo boste morali iti in potem v nasprotno smer.»

Gospoda Piškurja se je polotil občutek, da se svet pod njim podira. Zdelo se mu je, da ni prav slišal in razumel. Še bliže je stopil.

«Ali... ali je res?»

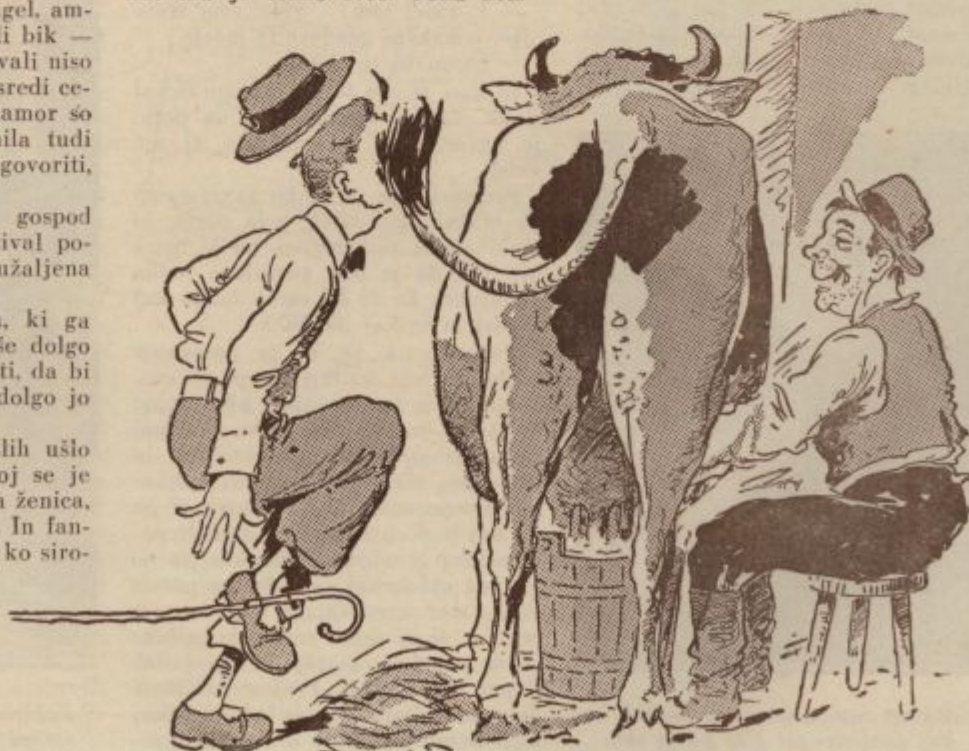
«I, seveda. Nazaj boste morali.»

Tedaj pa se je menda kravi, ki je dotlej potrpežljivo čakala, zazdelo, da je pogovor že dovolj dolgo trajal. Zamahnila je z repom in oplazila gospoda Piškurja po glavi, da mu je odletel klobuk. Siromak se je opotekel iz hleva.

Kaj naj vam še povem? Kako je žena gospoda Piškurja sprejela? Ne, to bi bilo prehudo.

Omenili bomo le, da so še tisti večer prišli vsi trije nazaj na postajo in da so bili z zadnjim vlakom že v mestu.

Prijatelj gospoda Piškurja je dobil drugi dan pismo, da ne bo nikogar na počitnice. In gospod Piškur še nikoli ni tako težko čakal konca svojega dopusta kakor tisto leto.

Koristi potovanja za mladino

Kako mali filozofi razmišljajo o slikah, ki se pomikajo pred njimi!

*Ta ni možak, ta ni za rabo,
kdor videl tujih ni ljudi.
Leostik.*

Mali Branko je šel na počitnice s svojo mamo. Potovala sta z železnico v Dalmacijo. Branko je kar naprej stal ob oknu, gledal in večkrat povprašal svojo mamico, kaj je to, kaj je ono. Izpočetka mu je ona še odgovarjala, potem se je pa hitro naveličala in rekla malemu, naj sede

«Glej no, mama, tamle se pa vidi nekaj zanimivega! Kaj pa je to?»

na drugo stran kupeja in naj bo lepo na miru. Branko je nekaj časa tako sedel, potem je pa lepo zadremal in zaspal.

Ko se je vrnil domov, ga je očka radovedno vprašal:

— No, Brankec, kaj si pa vse videl na poti?

— I, videl sem... videl sem travnike, nekakšne gozdove in morje.

— Samo to si videl?

In dasi je oče še naprej izpraševal sinka, kaj je vse še videl na potu, je navsezadnje spoznal, da ni nič videl.

Preprost oče je lahko ravnodušen ob takšni ugotovitvi, toda očetu, ki malo pozna pedagogiko, pa le mora biti žal, da je bila zamujena redka priložnost, ko bi bil otrok lahko kaj zvedel in se kaj naučil.

Vsak človek ve, da je potovanje najboljša šola, zadnji čas pa so spoznali, da ta šola posebno blagodejno deluje na otroško dušo. Sodobni pedagogi priporočajo roditeljem in učiteljem, da gredo z otroki kolikor mogoče pogostokrat na potovanja pa da naj bodo pri tem kar najbolj potrpežljivi in obzirni. Nikakor pa ne gre, da otrok kaj zagleda, pa potem sam o tem razmišlja. Če roditelji niso obzirni, se ne zgodi redko, da prinese otrok neverjetno smešne in nepravilne dojme s potovanja. Profesor dr. René Mureau iz Pariza je obelodanil nekaj statističnih podatkov o uspehih otro-

škega potovanja, kjer omenja tudi tale primer:

Gospod Alfred Roné je poslal svoja dva sinka s svojo sestro v Provenço. Ondi naj bi si bila otroka ogledala nekaj zgodovinskih znamenitosti, zlasti pa življenje kmetiškega prebivalstva, ki ga doslej sploh nista poznala. Ko sta se pa otroka vrnila, je očeta kar neprijetno dirnilo, ko sta jela pripovedovati:

— Uh, kakšni so tisti tvoji kmetje! je rekel eden izmed njiju. To so ti pravi pritlikavci ali pa še manjši od njih. Jaz bi se bil rad malo poigral z njimi, pa je tetka rekla, da oni ne marajo za pariške otroke.

Oče se je razburil. Vprašal je sestro, kaj sta le videla otroka, in ona mu je odgovorila, da sta res videla kmete na polju, ali ker so bili precej daleč od železnice, so se jima zdeli zelo majhni. Mimo tega je sestra priznala, da pozneje ni šla z njima v nobeno kmetiško hišo, in tako je ta impresija ostala v otrocih.

Če ne povemo nič drugega kakor to, pravi dr. Mureau, si lahko misli-

S kakšnim veseljem in navdušenjem stopajo oni v vlak in iz vlaka!

mo, kako napačne pojme lahko dobe otroci, če jih pustimo, da si sami ustvarjajo sklepe o tem, kar vidijo v prirodi. Če pa potujemo z otroki in jim s preprosto besedo razložimo vse, kar vidijo in zapazijo, potem smo res lahko prijetno iznenadeni, ko vidimo, da so se otroci na potu marsikaj naučili, česar dotlej niso vedeli.

Izkustva in statistika nas uče, da je treba z otroki kolikor mogoče veliko potovati, pustiti jih pa ne smemo nikoli samih, ampak le s starejšimi ljudmi, ki z ljubeznijo bede tako nad njih zdravjem kakor nad vsem tistim, kar duševno preživljajo na potu. -r-

Strah pred samotnostjo

Osamljene žene in dekleta se večkrat strašno boje samotnosti. Zavest, da so same, da so navezane zgolj nase in da nimajo nobene žive duše, jih kar pretresa, kadar premišljajo o svoji samotnosti. To ni nič čudnega. V svoji sobi ali pa v svojem stanovanju samevajo, same so s svojimi mislimi. Same morajo stanovati, same zase skrbeti, same jesti in piti. Ali je potem kaj čuda, če jim to jemlje dobro voljo in veselje do življenja? Če jih nobena reč na svetu ne veseli? Ne marajo same ne v kino, ne v gledališče, ne na predavanje, ne v kavarno, na nobeno veselico, še na izprehod ne gredo rade same. Doma čeme in dolgčas jim cvili po vseh kotih.

Takšne žene in dekleta so vse nesrečne. Ščasoma postanejo muhaste, otožne, večkrat celo zbole na živcih. Zato si ne moremo kaj, da bi takšnim osamljenim ženam in dekletom nujno ne svetovali, naj se nikar ne zaklepajo pred svetom. Gredo naj lepo med ljudi in se z njimi seznanijo. To pa ni mogoče, če tiče kar naprej doma med štirimi stenami. Na izprehodu, v mili naravi so ljudje veliko bolj iskreni in jih je lažje spoznavati kakor v zaprtem prostoru. Zato naj takšne zapuščene ženske gredo pogostokrat na izprehod in naj ne gredo ponosno mimo druge takšne osamljene ženske, če nalete nanjo. Saj se ni treba vsiljevati, dovolj je nekaj malo besed, pa človek že vidi, ali se lahko pridruži ali ne. Po navadi je tako človek prijazno sprejet. Če pa ni, ni treba da bi se mu za malo zdelo ali pa da bi bil celo užaljen, zakaj prav tako so tudi ženske, ki so jih bridka izkustva pripravila do tega, da so najrajši same.

Tista pa, ki nima nobenih dolžnosti in nobenega poklica, pa ima kaj denarja ali pa veliko prostega časa,

naj pomaga pri tem ali onem človekoljubnem društvu. Ali pa naj pomaga na ta ali oni način siromašnim in bolnim ženam s tem, da jih pri delu razbremeni, če jim že ne more pomagati z denarjem. Poskrbi naj tako ali drugače za otroke, katerih matere so bolne ali pa bolehe. Pomaga naj, kjerkoli more, in tako bo tudi človeštvu koristila.

Dandanes živimo v dobi skupnosti. Vsakdo pomagaj svojemu bližnjemu, kjer in kadar more, kakor ve in zna. Prav nič ni potemtakem potrebno, da bi živel človek sam, da bi ga izprehajala bojazen pred samoto, da bi premišljal in razglabljal in da bi ne imel poguma, da bi šel med ljudi, četudi nima znancev in prijateljev. Tista, ki ima toliko moči, da se izpreobrne, kmalu ne bo občutila nobene samote več, tudi če je sama. K.

Kritika mode

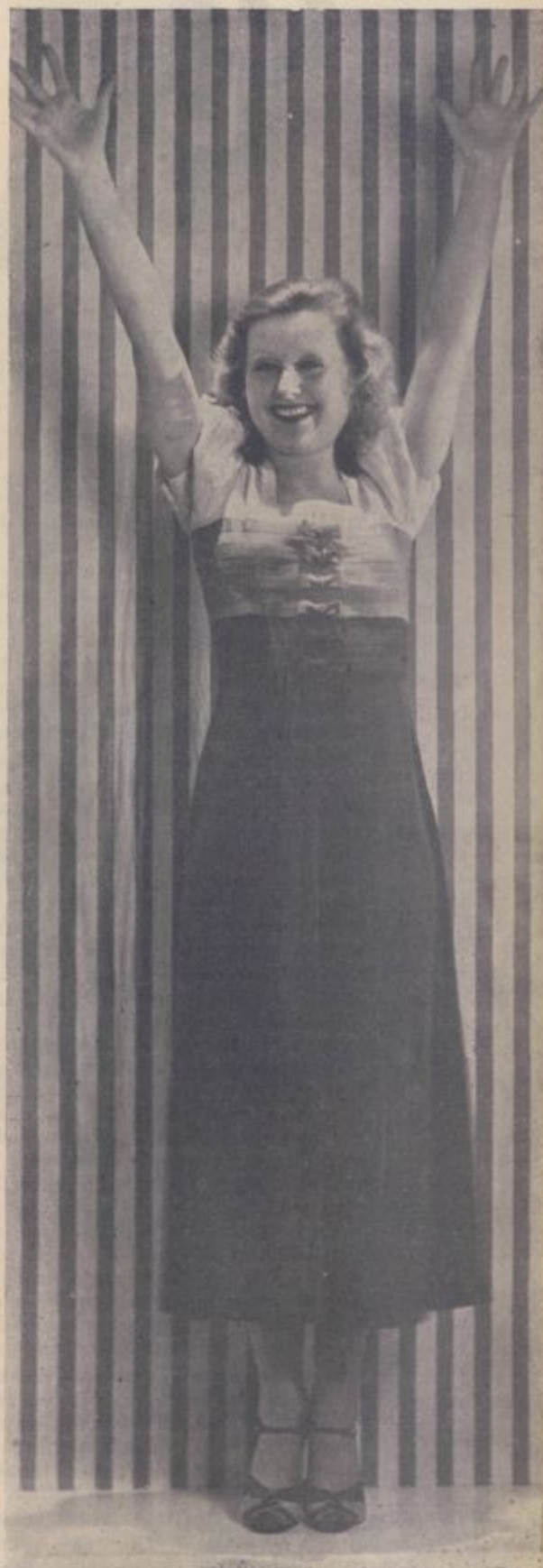
Vsako besedo je treba izpregovoriti, čeprav je časih neprijetno. Moda je lepa, toda dosti žena jo narobe razume. Kdor hodi z odprtimi očmi po ulicah, se ne bo mogel ubraniti dojma, da je moderna ženska preveč širokih pleč. Saj je ta moda prav prikupna, le majhne ali pa zelo vitke žene naj jo puste, ker bo to njim samim v prid. Prav nič ne pomaga, da poudarja ta moda ozkost bokov, celotna slika bo kazala nepravilno linijo. In ker ima moda vse polno odtenkov, bo vsaka žena lahko pogrešila ta široka pleča ali pa jih zamenjala s kakšno podobno varianto.

Tudi moderen klobuk zasluži kritiko. Glava postane časih dosti previsoka in čudno izoblikovana. Čepica sili pogosto preveč na čelo in dela obraz preširok. Težko se je res spretno ogniti vsem tem nevarnostim, če hočemo slepo drveti za modo.

Pametna žena, ki ima še kaj svoje volje, pa bo nosila samo to, kar ji res pristoji.

V zvezdah je zapisano . . .

Od 24. julija do 25. avgusta v znamenju leva rojeni ljudje so pogumni, polni življenjske moči in mogočnega vpliva na svojega bližnjega. Radodarni do pretiranosti, ljubeznivi in nagle jeze, toda vedno pripravljene pozabiti in odpustiti storjeno jim krivico. Luč, toplota in barve so jim življenjska potreba. Ljubijo vedro družbo in veselo godbo. V srcu nosijo trajno hrepenenje in težnjo po vzvišenih ciljih. Za kupčijo nimajo smisla in ne dosežejo v njej nobenega uspeha, umetnost jim je bližja.

Sedaj gremo!

Platno, ki je prišlo v modo šele pred dvema letoma, se je sedaj že usidrilo med modno blago, in ker moda preoblikuje vse, tudi platna ni mogla pustiti pri miru. Prvo sezono platna so se šivali kostumi in obleke samo iz debelega domačega platna, letos ga pa dobite v modnih trgovinah že v raznih debelostih, pa ne samo to, dobi se tudi barvasto in vzorčasto, tke se pa tudi že vozlasto, ki ima videz volnenega blaga. Platna ni bilo težko uvesti, saj ima vse polno dobrih lastnosti in še celo več takih, kakršnih nima drugo blago, primerno za letne obleke.

Katero blago se pa lepše pere kakor platno? Čim bolj ga peremo, tem lepše je. Ker se platno ne prijema kože, je platnena obleka tudi prav prijetno hladna. Posebno dobra lastnost platna je pa tudi njegova razmeroma nizka cena. Ker ima platno, zlasti modno, toliko dobrih lastnosti, se šiva iz njega vse.

Iz debelega platna nosimo različne plašče, paletaje in kostume. Platnen plašč je primeren za potovanje in za kopališče. Platneni paletajo lahko oblečeš skoraj k vsaki obleki in skoraj ni ne kraja in ne časa, kamor bi ne mogla poleti v platneni obleki. Kakšni pa so ti platneni plašči? Izrazito sportni plašči, ki imajo včasih kar po štiri žepe, se šivajo iz kariranega platna. Imajo nizke, stoječe ovratnike, široke reverje in so prepasani s širokimi usnje-nimi pasovi, ki se zapenjajo z apartnimi zaponkami. K takemu plašču moraš pokriti širok slamnik, velik klobučinast klobuk z zavihanimi krajevci ali pa klobuk iz platna, ki ima široke krajevce, prešite na stroj. Drugi plašči iz platna so zopet brez rokavov in imajo namesto ovratnika kratek kep. Zapenjajo se na en sam gumb pri vratu.

Platneni komplet s paletajem ali platneni kostum, dopolnjen z velikim slamnikom ali klobučinastim klobukom in belimi čevlji, je bolj primeren za mesto, zlasti za vsak dan, kakor pa lahke svilene obleke. Prijetno se boste počutili v platneni obleki tudi na počitnicah, bodisi na kmetih, v kopališču ali pri morju. Platno je primerno tudi za domače, delovne, dekliske in otroške obleke.

Da pa niso platnene obleke dolgočasne, jih poživimo z barvastimi gumbi, pasovi, zaponkami in šali, platnen kostum pa z živahno svileno bluzo. Zlasti učinkovite so bele svilene bluze s krepkimi rdečimi in modrimi pikami. Še pikčast šal, in učinka je dovolj.

Mimo platna se šivajo letni kostumi tudi iz lahkih volnenih svetlih krepov v pastelnih barvah, h katerim se prav lepo podajo lahke bluze s kratkimi rokavi. K svetlobarvnemu kostumu skoraj najrajši oblečemo belo bluzo in sploh bela dopolnila, kakor na primer: klobuk ali slamnik, čevlje, ročno torbico in rokavice. Bluze k letnim kostumom se šivajo iz pralne svile, žoržeta, krepa, pikeja in platna. Letošnje bluze segajo ali do pasu in se oblečejo pod krilo ali pa imajo kratke podaljške. Bluze s podaljški se oblečejo čez krilo in prepašejo z ozkim pasom, ki je narejen iz enakega blaga, kakor je krilo ali kostum. Ker je treba take bluze dosti prati in likati, morajo biti kar najbolj preprosto sešite. Okrašene so z barvasto vezanko, z velikim gumbom iz biserne matice, ki ima tako velike luknjice, da se potegne skozi nje vrstica ali trak, ki se potem prišije, z žabojem ali pa z žepkom. Ovratniki so ponajvečkrat majhni. V modnih žurnalih opažamo tuintam zopet mornariške ovratnike. Če je bluzaz brez ovratnika, ima majhen vratni izrez.

Letne obleke za popoldan in zvečer se prav dosti šivajo iz vzorčastega blaga (imprime), in sicer iz organdija, žoržeta, krepa in etamina. Iz vzorčasto potiskane svile se šivajo poletni kostumi. Najbolj primerna za kostume je svila s temno osnovo in drobnim vzorčkom. Iz vzorčastega blaga pa se ne šivajo samo obleke in kostumi, marveč tudi razni okraski. Tako na primer vidimo večkrat kostum iz enobarvnega blaga, ki ima reverje iz vzorčastega blaga. Zraven se nosi klobuk, ki ima spodnji del krajevcev ali pa petljo iz enakega blaga, kakor je okrasek. Iz enakega blaga kakor reverji, je sešita tudi bluzaz k takemu kostumu. Iz vzorčastega krepa se šivajo kompleti s tri četrti dolgimi plašči.

Ker je vzorčasto blago že samo na sebi dekorativno, je treba pri izbiranju paziti na vzorec in pa na to, da je kraj kar najbolj preprost. Obleka iz svetlega blaga z velikimi vzorci je primerna za vitke in visoke, za vse druge je pa boljše, ako si izberejo temnejše blago, če pa že hočejo imeti svetlo, le z drobnim cvetnim vzorcem ali s pikami. Letos je najbolj moderno vzorčasto blago v modri barvi v vseh odtenkih, kombinirano s temnejšim ali svetlejšim odtenkom, potem črnobelo in črnosivo, ki je primerno za dame, ki hočejo imeti solidno obleko. Blago z velikimi cveti pa je primerno le za večerne obleke.

Za tenis se nosijo ponajveč obleke iz platna ali pa kompleti, sestavljeni iz navadnega sportnega ali hlačnega krila, bluze ali pa na roko pletenega pulovra in kratkega jopiča v videzu telovnika.

Poletni klobuki in slamniki imajo ponajveč zelo široke krajevce in nizke tulce. Prav dosti se vidi slamnikov panama, klobuki pa so iz tila, organdija, platna in iz raznih modnih pletiv in tkanin. Zelo koketni so klobuki, ki imajo tulce iz tako redkih tkanin, da silijo skozi nje lasje. Na slamnikih panama se dosti svetijo položeni svileni trakovi, medtem ko vidimo na drugih slamnikih cvetje.

Čevlji so skoraj vsi izrezani, nekateri bolj, drugi manj. Jermenčkov skoraj ne vidimo v novih kolekcijah. Novost so sportni čevlji iz svinjskega usnja. Da so čevljarji postali taki umetniki v izmišljanju in izdelovanju čevljev in sandal, bi jim človek skoraj ne prisodil. Toliko fantazije je v letošnjih novostih.

Gotovo vam jaz ne povem prva, da so letos moderne damske nogavice dokolenke, ki imajo zgoraj v robu vdelan prožni trak. Posebno zadovoljne so z njimi tiste, ki nimajo rade pasov. Ker se zdi, da bodo ostale, jih izdelujejo že prav tako v vseh modnih barvah in vzorcih kakor dolge nogavice. Dobe se navadne pletene, pa tudi luknjičaste in črtaste, ki naredo vitko nogo.

Za poletje

Praktična deklinška obleka, sešita iz črtastega pralnega blaga. Krilo, ki je sicer gladko, je ob straneh razširjeno z gubami. K taki obleki se prav lepo poda kratek jopič iz gladkega blaga, ki je spredaj odprt tako, da je videti obleko.

Poletna obleka iz kariranega platna. Krilo, ki je sicer gladko, ima spredaj prišito široko, v globoke gube položeno volano.

Poletna obleka, sestavljena iz bluze, ki je skvačkana iz volne, in iz sportnega krila, ki ima zarežane žepe. Krilo je sešito iz belega volnenega blaga.

Popoldanska obleka, kombinirana iz svetlo- in temnozelenega svilenega krepa. Petlja je iz ločene svile.

Poletna obleka, kombinirana iz črtastega in enobaronega platna. Iz enakega blaga, kakor je žitoček, so tudi zapestniki pri rokavicah in trak na slamniku.

Za vroče dni

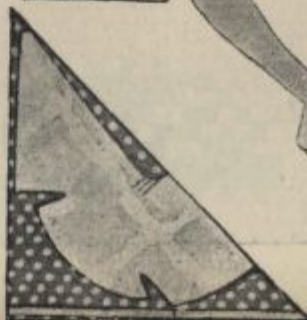
Preprosta poletna obleka, krojena kimono. Sešita je iz žoržeta z velikim cvetnim vzorcem. Poletna obleka iz črtastega platna, okrašena z velikimi lesenimi gumbi v barvi črt. Poletna popoldanska obleka, sešita iz bele lahke svile z velikimi pikami. Pas je narejen iz črne položene svile.

Elegantna bluz, sešita iz modro-belo pikčaste svile. Desni prednji del je široko prekrižan čez levega in pridržen ob strani z veliko petljo. Preprosta poletna bluz, sešita iz vzorčaste pralne svile. Rokavi so krojeni kimono.

Obleka za tenis, kombinirana iz žirotka brez rokavov, ki je sešit iz črtastega džersija ali pa platna, in iz krila iz belega platna. Da je krilo dovolj široko, ima ob strani vstavljene globoke gube.

Poletna obleka iz pralne svile. Krilo je zadaj gladko, ob strani pa ima vstavljene gube.

Zjutraj vesela, ko trenira sport,

ELIDA

Creme de chaque heure

kadar skače po vodi, kadar lovi žogo —
in zvečer zopet razvajena ženska, ki
se popolnoma zaveda svoje lepote,
negovana do koncev prstov: Elida Creme
de chaque heure neguje nje kožo zares
skrbno, jo naredi nežno in lepo medlo.

**KOTICEK
ZA
ZDRAVJE**

Proti nahodu in kataru

se je izkazala kot zelo dobro sredstvo — čebula. Čebulo razrežemo na štiri dele in jo dušimo s kandiranim sladkorjem. Vsaki dve uri vzamemo žličko soka, ki ga tako dobimo. Sok spravimo v zaprte kozarce.

Kako naj damo otroku odvajalno sredstvo.

Kot odvajalno sredstvo služi še zmeraj najbolje ricinovo olje, ker ne draži debelega črevesa kakor razna druga sredstva. Toda gosto, oljnato tekočino otroci skoraj zmeraj odklanjajo. Upira se jim in ne morejo je popiti. Zato jim jo je treba dati v drugi obliki. Steklenico z ricinovim oljem postavimo v precej vročo vodo, kjer se zredči. Potem ga zlijemo običajno mero v skodelico sladke kave. Otrok najbrže sploh ne

bo opazil, da pije zasovraženo olje. Ljudi odrasli naj poizkusijo vzeti olje na ta način, če se jim drugače upira.

Razpokane ustnice.

Nekaterim ljudem ustnice pri najmanjši razliki v temperaturi kaj rade razpokajo. To pa se da prepre-

čiti na ta način, da ustnice utrdimo. Zlasti moramo paziti, da jih ne bomo zmeraj z jezikom oblizovali. Tudi premočne ustne vode niso dobre. Prav je, če namažemo ustnice ponoči z 10odstotno cinkovo-bizmutovo mažo, podnevi pa z brezbarvno mastno pomado za ustnice.

Kako odstranimo majhne lepotne napake.

Neznatnih neenskakomernosti, ki jih dostikrat opazimo na obrazu ali pa kje drugje na telesu, ne smemo zmeraj šteti med lepote napake. Pogosto take napake še podčrtajo izrazitost obraza in mu dajejo nekakšno privlačnost. Časih so komaj opazne in počasi same od sebe izginejo, če se zaradi njih preveč ne vznemirjamo. Nekatero ženske pa so take, da jim vsaka najmanjša lepota napaka vzame vso samozavest.

Ovira jih v tolikšni meri, da je prava življenjska motnja.

Neka zelo izobražena gospodična je pripovedovala, da samo zaradi svojih mastnih las ni dobila službe, ki je bila kakor nalašč zanjo. «Kako je to mogoče?» so se vsi čudili. «Šaj vendar lasje niso vse!»

Ne, lasje niso vse. Gospodično, ki je iskala službo, so poklicali, naj se pride predstaviti. Pri tej priložnosti so ji dali nalogo, ki bi jo bila drugače zmeraj igrave rešila. Pri delu jo je motil klobuk, sneti pa ga ni hotela zaradi svojih kuštravih, mastnih las. In oboje je tako zmedlo, da ni rešila naloge, ki je bila za njeno znanje prava igrača.

Toda tega ji ne moremo zameriti. Odvisnost od zunanjih stvari je vsakomur znana in tudi veliki, slavni ljudje so že kaj podobnega doživeli. Svetovno znani pevec Caruso je bil nekega dne na odru izvišigan. Vzrok? Na nosu je imel neznamen mozoljček in ta ga je tako motil, da ni mogel dobro peti.

Obupati pa zaradi takšnih navideznih malenkosti tudi ni treba. Za vsako lepoto napako imamo primerna zdravila. Samo poznati jih je treba in pravilno uporabljati.

Tu naj navedemo nekaj nasvetov:
Velike znajnice. Kjerkoli se pojavijo, povsod so nadležne in grde. Če jih hočemo odpraviti, nam je najprej treba obilo potrpežljivosti. Koža mora imeti dovolj časa, da se lahko popravi. Obraz namažemo s svečer z mastjo, zju-

Kadar greste na počitnice

ne pozabite na svojo garderobo. Med tujci je veliko kritičnih ljudi, ki bodo ocenjevali Vašo toaleta. Zato si pred odpotovanjem oglejte našo veliko izbiro. Našli boste po svojem okusu vse, kar potrebujete za elegantno postavo.

Drago Gorup & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

traj pa obrišemo z vodo in dvema deloma posebne vode za obraz. Potem denemo v skodelico nekaj zelo mrzle vode in ji dodamo za nočevo konico galuna. V to raztopino pomočimo košček bombaža (vate), ga latisemo in položimo na kožo, kjer so velike znojnice. Na koži ga pustimo nekaj minut. Potem denemo čez obraz obkladek, namočen v vodi, ki smo ji dodali malo kisa. Voda naj bo toliko hladna, kolikor obraz prenese. Poleti, ko se znojnice najrajši razširijo, uporabljamo namestu vode leđ. Koščke leđu zavijemo v platneno cunjico in jo uporabimo za obkladek. To napravimo vsak teden trikrat.

Uvela, nagubana koža okoli oči. Njen nastanek preprečimo prav lahko, odpravimo jo pa težje. Toda če jo začnemo zdraviti takoj, ko se pokaže, uspeh ne bo izostal. Koža se naguba in uvene, ker ne delujejo več lojnice, ki ji dovajajo maščobo. Zato ji moramo maščobo umetno prikrbeti. Nikoli ne smemo take kože masirati, ker se nam bo potem še bolj nagubala. Pač pa jo negujemo z naslednjo pasto, ki jo lahko sami pripravimo. Iz nekaj kapljic mleka, citronevega soka in malo moka napravimo kašo. S to kašo obložimo oči povsod tam, kjer se koža guba ali vene. Tam naj ostane, dokler se ne začne trditi. Potem jo rahlo obrišemo z mlačno vodo, ki smo ji dodali nekaj kapljic olja, s previdnim brisanjem s platneno cunjico pa odpravimo mastni lesk. Če bomo kožo redno tako negovali, bo ta grda lepota napaka kmalu izginila.

Presuha, raskava koža. Vode in mila ne smemo preveč uporabljati. Preden gremo spat, očistimo kožo z maslo, zjutraj pa jo rahlo namastimo in napudramo, da jo varujemo pred mrazom in vročino. Pozabiti ne smemo, da je zunanost kože smeraj v zvezi s prehrano. Zato moramo hrano izpremeniti.

Svetli lasje potemne. To vsakdo dobro ve. Če je otrok imel zlate lase, je v sedem-

najstem, osemnajstem letu navadno že temnolas. Tista lepa platinasta barva las, ki je v modi, je le malokdaj prirodna. Vsi lasje imajo namreč dostikrat nezaželeno lastnost, da sčasoma potemne. Da jih brez umetnih sredstev (vodikovega superoksida in salmiaka) ohranimo svetle, jih je treba redno umivati s kamilinim čajem. Tudi prehrana ni brez učinka na barvo las. Človek bi mislil, da je uživanje sadja, zelenjave in mleka priporočljivo za tiste, ki bi radi imeli svetle lase, pa je prav narobe. Hrana, ki vsebuje obilo masti, meso, olje, kruh in podobno pospešujejo svetlost las. Prav tako tudi pogosto umivanje glave in sušenje las na soncu.

Preobilno potenje ni znak zdravlja, kakor misli dosti ljudi, pa tudi ne znak bolezni, razen če je to ugotovil zdravnik. Pač pa postane potenje rok lahko velika nadlega. In čim bolj se tak človek boji, tem bolj se mu roke pota. Dobro sredstvo za preprečevanje potenja rok je formalinov spirit, ki ga dobimo v vsaki lekarni ali drogeriji. Po umivanju rok slijemo v dlani nekaj kapljic tega spirita in si roke namemo, da se na njih posuši. Tako bo potenje prav hitro izginilo, navadno že v nekaj dneh. Tudi mnenja, da preprečevanje potenja škoduje zdravlju, je napačno. Rea izostane pri hudem obolenju ledvice potenje, toda narobe se nikoli ne zgodi. Tudi pri potenju pod pazduho pomaga formalinov spirit, ker kožo nekako ustroji in prepreči čezmerno delovanje znojnic. Seveda mora biti razredčen.

Predebele roke od komolca navzgor so lepota napaka, ki jo le počasi lahko odpravimo, zlasti če je koža na rokah razen tega še rdeča in hrapava. Roke namažemo z oljem in nesoljeno maslo, preden gremo v posteljo, in jih močno masiramo. Zjutraj otremo roko z mokro ščetjo, in sicer od komolca navzgor. Potem jih posušimo z otiračo (frotirko).

Ko si roke namaštimo, moramo počakati, da se mast vpije v kožo. To se navadno zgodi že po nekaj minutah. Šele takrat oblecimo nočno perilo, ker bi se sicer preveč umazalo.

Debele gležnje na nogah odpravimo uspešno z obkladki, ki smo jih namočili v mrzli slani vodi, in s tesnimi povoji.

Ne nosi glave previsoko!

Da moramo znance pozdravljati, ve vsakdo. Kdaj pa je treba pozdraviti neznane ljudi? Kadar tako najnesej okoliščine. Če v hiši, kjer stanujete, na hodniku koga srečate, ne bežite mimo njega, kakor bi bil dim. Prijazno je treba pozdraviti, kadar stopite v svoj oddelek v vlaku, čeprav bi najrajši videli, da bi vsi sopotniki kar izginili. Tudi če stopite v kakšno čakalnico, morate pozdraviti. Menda ni treba še posebej povedati, da je treba pozdraviti vse tiste, ki jih pozdravi vaš spremljevalec.

Kdaj spredaj, kdaj zadaj?

V gostilno ali restavrant stopi prvi gospod in sname klobuk. Potem poišče pripravno mizo in odvede svojo spremljevalko tja. Po stopnicah, gor ali dol, gre najprej gospod. Drugje pa daje dami prednost. V avto stopi on drugi in prvi izstopi, da lahko pomaga dami.

Kdaj na desni, kdaj na levi?

Častno mesto za dame in višje ljudi je desnica. Na ozkih hodnikih pa prepustimo dami boljšo pot in stopimo, če je treba, tudi na cesto.

Ali vas smem seznaniti?

Gospodje se med seboj seznanjajo s prikloni in s tem, da razločno povedo svoje ime. Dame in višje

Vse lepe žene
v Parizu
uprabljajo, da ohranijo svežost svojemu obrazu
in da dosežejo od vsakogar zavidano mladostno
-polt, samo učinkujočo, zdravo, dobrodejno in
nepogrešljivo

CRÈME SIMON

Zjutraj in na večer jo namažite na še od umi-
vanja vlažno kožo; dela čudeže.

CRÈME
SIMON
SIMON PUDER
SIMON MILO

Poročile so se naročnice: gos-
podična Komavlijeva z gos-
podom Mihaelom Butino iz
Beograda, gospodična Lucijeva z
gospodom Alojzijem Cmorom z Ore-
hoveškega vrha pri Gornji Radgoni
in gospodična Tončka Zerkova z
gospodom Franjom Siemenškom iz
Radizla.

Iskreno čestitamo!

osebnosti predstavljajo drugi. Mlajši človek se mora prvi starejšemu predstaviti. Predstavlja se stoje, le dame obsede.

M. F.:

Razstava pogrnenih miz v Mladiki

Lepo pogrnjene mize! Lansko leto so nam jih prav lepo pogrnlili vrtnarji, letos maja meseca pa sem si jih ogledala v Mladiki ob sklepu servirnega tečaja, ki ga je priredila gospodinjska šola pod vodstvom gospe ravnateljice Zemljanove in strokovnega učitelja g. Klaska.

Vrtnarji so okrasili mize silno slavnostno, saj krasimo s cvetjem res samo slavnostne mize, dasi radi postavimo vazo s cvetjem na mizo tudi vsak dan. Na tej razstavi v Mladiki smo videli slavnostne mize, hkrati pa tudi okusne, preprosto prirejene mize za vsak dan. Tako na primer bogati angleški, okusni dunajski in švedski zajtrk ter prijazni slovenski predjužnik, serviran na mizici, pogrneni z mičnim belim prtom, izvezenim v narodnih motivih. Lovska miza je bila pogrnjena z zeleno obrobljenim belim prtom, na katerem so bili razpostavljeni lovski krožniki, lovska keramika in lovski šopki. Treba ni bilo drugega kakor samo še veselih lovcev, da bi nas poučili, kako si pripravijo divjega petelina. Nasproti lovcem je bila žalostna miza švedske sedmine z aranžmajem iz organdija in svečniki, ki dajejo res kar mrtvaški videz. Pa nas je zopet presenetila s krasnim porcelanom in steklom bela svatbena miza, videli smo tudi pisano pustno mizo s šampanjcem, slanimi mandeljni, korijandolijem in konfetijem in pa veselo otroško mizo, pogrnjeno z belim prtom, obrobljenim z živahnim rdečkastorjavim robom. Okrašena je bila s svetlorožastim idealom večine otrok, s slikovito tortico. Na stolih so bili privezani pisani balončki, da si človek kar nehoče predočuje med njimi še žareča lička in svetle oči srčno veselih otroških godovnikov ali praznovalec rojstnega dne s svojimi gosti.

Ob vhodu so bili razstavljeni najrazličnejši pribori, keramike, cvetje in vse, s čimer si krasimo naše mize, ko smo se na drugi strani lahko naslajali na dobrinah, zaradi katerih pogrinjamo mize.

Ura je bila dvanajst in podvizala sem se domov, ker sem si s to razstavo razdražila svoje, sicer čisto pohlevne oči in skromni želodec.

Boj proti nadležnim dlakam!

Prav hitro lahko odstranite nadležne dlake na rokah in nogah, pod pazduho in na tilniku s kremo „Dulmin“. Ta krema, kraljica vseh sredstev proti nadležnim dlakam, je bela, mehka, učinkuje pa zanesljivo, prijetno in je neškodljiva. V 3 do 5 minutah ste rešeni nadležnih dlak.

DULMIN

Krema za odstranjevanje

Skladišče za Jugoslavijo:
Jugofarmacija d. d., Zagreb,
Jukićeva ul. 12, kozmetični oddelek

DR. M. ALBERSHEIM, FRANKFURT/M. - PARIS - LONDON

Nasveti za dom

Rja na likalniku pusti na perilu madeže. Rjo preprečiš s tem, da po vsaki uporabi likalnik namažeš z navadnim voskom in ga na suhem spraviš. Kadar ga boš spet potrebovala, ga dobro obriši.

Svilene nogavice peri v mlačni vodi, ne pa v vroči, ker se svila skrči in izgubi lesk. Likaj jih z mlačnim železom ali pa sploh ne, da se svila ohrani.

Ali so jajca sveža, doženeš najbolje, če jih deneš v zelo slano vodo. Če se jajce potopi na dno, je sveže, če pa plava na vrhu, je staro.

Če preproga obledi, jo odrgni z navadnim sirovim kislim zeljem, potem pa še s soljo in jo dobro okrtaj. Preproga bo potem kakor nova.

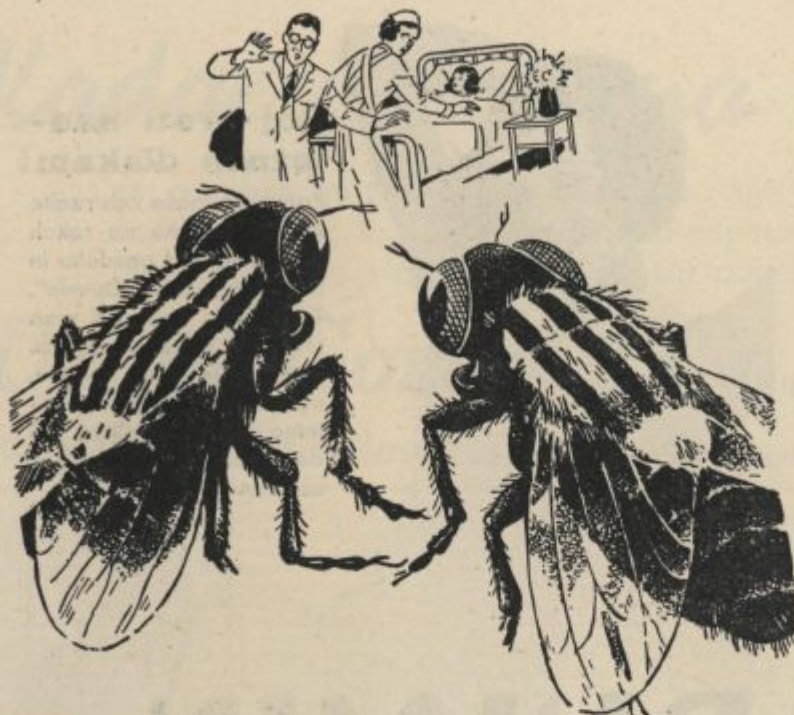
Kozarec, ki ne počí. Če vlijemo v kozarec vročo vodo, bo skoraj vselej počil. Kozarci pa bodo postali za vročino odpornejši, če jih bomo deli v mrzlo vodo. To vodo skuhamo, da zavre, in pustimo, da se spet ohladi.

Ves čas naj bo kozarec v vodi. Potem bomo lahko brez skrbi vlivali vanj vrelo vodo in ne bo nam počil.

Obstoji samo eden Pyramidon — in to tisti z Bayer-jevim križem. Cena mu je sedaj znižena za 30%, pa je to najboljša prilika za vse one, ki ga še ne poznajo, da ga sedaj preizkusijo. Pyramidon pomaga gotovo pri vseh bolečinah, migreni in menstruacijskih tegobah.

V. n. „Jugopis“ 4-6, Zagreb, Gleda 32. Oglaš je registr. pod št. br. 8265 od 2. V. 1944.

Tifus prenašajo muhe

..... toda muhe zanesljivo uniči „FLIT“

Kdo ve, odkod je prišla muha, ki je pravkar sedla na rob čaše, iz katere pijete? Morda je medtem sedela na izmečkih bolnika. Tako pride tifus v Vaš dom. Muhe zanesljivo uničite s «FLITOM». Zahtevajte izrecno «FLIT», ne zadovoljite se z imitacijami. «FLIT» ne maže obleke, ne zaves ali namiznih prtov. Zahtevajte rumeno ročko s črnim robom in s sliko vojaka.

«FLIT»
je originalen samo v zaprtih ročkah.

Zahtevaj
izrecno

FLIT
ZAŠTIČENI ŽIG

samo v originalnih ročkah

Pazi: „FLIT“ sedaj prijetneje diši!

Premišljen pogovor.

- Ali znaš ti molčati, Pavle?
- Mar dvomiš o tem, Nace?
- Posodi mi 1000 dinarjev, ampak prosim te, da tega nikomur ne poveš.
- Ali pa znaš ti molčati, Nace?

- Menda vendar!
- Glej, da tudi ti nikomur ne poveš: ne enega dinarja nimam!

Zdravnik: «Ali ste se napili vode, kakor sem vam odredil, kadar sta bili žejni?»

Modni
atelje

VERA

NEBOTIČNIK
6. nadstropje

LJUBLJANA
GAJEVA ULICA 1

Telefon številka 24-63

Eleganca
Točnost
Solidnost

Alkoholik: «Sem, gospod doktor, ampak meni je bilo vselej po vodi tako slabo, da sem moral piti malo žganja!»

Nikarte se briti, spoštovana gospa! Narobe je, če si brijete nadležne dlake pod pazduho, na rokah in na nogah, ker tako se rodi iz enega zla — drugo. Dlake potem še hitreje rasejo. Poslušajte torej naš nasvet in uporabljajte proti nadležnim dlakam sredstvo za odpravo dlak «Dulmin». To kremo za odpravo dlak, ki v 3 do 5 minutah uniči vse te nadležne dlake in zavre, če jo pogosto uporabljate, nadaljnjo rast, proizvaja tvornica parfumerij dr. M. Albersheim.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjstvenih knjig: za vse leto Din 105—, za pol leta Din 54—, za četrt leta Din 27—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5—; za Italijo Lit 50—.
Posamezna številka Din 5—, krojna priloga Din 2—, gospodinjstvena knjiga Din 30—.
Deset brošuranih leposlovnih knjig Din 100—. Vezava teh knjig Din 60—.

Izbaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnštvo Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/I.
Rokopisni se ne vračajo.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani
predstavnik Miroslav Ambrožič.

OSVEŽILO IN LEPOTO

dosežete, če uporabljate
preizkušene

soli Isla.

Za nego telesa:

**sol Isla iz chypre
za kopanje.**

**sol Isla iz igličevja
za kopanje.**

Za intimno higieno:
sol Isla za izpiranje.

Zahtevajte vedno origi-
nalne soli Isla!

**Lepo vezana
knjiga bodi
kras knjižnice v
Vašem domu!**

Take vezave,
od preprostih
do najfinejših,
Vam oskrbi

knjigoveznica

**Jugoslovanske
tiskarne**

r. z. z o. z.

**Ljubljana,
Kopitarjeva ul. 6/II.**

Zdravnik: «Daj, pokaži jezik!»
Dečko: «Jezika pa ne pokažem!»
Zdravnik: «Zakaj pa ne?»
Dečko: «Včeraj sem ga pokazal
papanu, pa me je počil po zobeh.»

*

— Za šest dinarjev hrenovk, am-
pak takšnih, ki niso sveže.

— Zakaj hočeš takšnih?

— Zato, ker je ata rekel, da jih
bom sam pojedel, če prinesem po-
kvarjene.

*

— Ne vem, kaj naj naredim, ka-
me tako zebe! Kaj naredite vi, ka-
dar vam je mraz?

— Jaz se takrat po navadi tresem.

*

Preiskovalni sodnik: «Ali ste bili
že kdaj zaprti?»

Obtoženec: «Sem bil, gospod so-
dnik, pred desetimi leti...»

Sodnik: «Pa pozneje?»

Obtoženec: «Pozneje me niso mo-
gli več obsoditi, ker so me šele pred-
včerajšnjim izpustili.»

Zakai si je bogat človek izbral to dekle za ženo

Strojepiska pripoveduje svoj roman

Gospa B... se je nedavno poročila s sinom
nekega zelo bogatega industrijca. V razgo-
voru je dejala: «Vprašujete me, zakaj si je
moj mož baš mene izbral. Bilo je takole.
Nameščena sem bila kot strojepiska v uradu
njegovega očeta. Nisem si mogla privoščiti
razkošnih oblek, kakor vse druge mladenke,
s katerimi se je on družil, vedno pa sem
posvečala veliko pažnjo svoji polti. Moj mož
mi je sam priznal, da je v prvi vrsti zbudila
njegovo pozornost moja čudovito lepa polt.
Uporablam vedno hranilo za kožo Tokalon,
belo po dnevi, rožnato pa za noč. Res je
čudovito, kakšno izpremembo napravijo ti
preparati pri vsaki osebi, že v nekaj dneh.
Nikdar nočem uporabljati kake druge kreme.»

Krema Tokalon, hranilo za kožo, bele
barve (ne mastna) vsebuje čisto oljčno olie
in svežo smetano. Te sestavine prodro glo-
boko v znojnice in odstranjujejo vso nesna-
go, do katere nikdar ne more niti milo, niti
voda. Zajedalci, razširjene znojnice in vsi
nedostatki polti naglo izginejo. Koža postane
sveža, svetla in gladka.

Da se rešite gub uporabljajte kremo
Tokalon, hranilo za kožo z Biocelom (rožna-
te barve) — presenetljivim izumom dr. Stej-
skala, profesorja dunajskega vseučilišča.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega
lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo
Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder
Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.—
v poštinih znamkah za poštino, oмот in druge
stroške na naslov: Hinko Mayer i drug.,
Ođio 16-B, Zagreb, Praška ul. 6.

Otroci se gredo vojake. Komand-
ant Darko pokliče malega Zarka,
ki strumno stopi predenj. V levi
roki drži jabolko, z desnico pa pra-
vilno po vojaško salutira. Komand-
ant Darko se nagne k njemu pa
mu reče:

— Slišiš, Zarko, če mi daš tisto ja-
bolko, pa postaneš takoj kapetan.

KLIFEJE
vseh vrst no-
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLISARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Vedno si ga človek
iznova poželi ...

in vsak dan mu pripravi
novo veselje umivanje z
mehkim, nežno dišečim
milom Elida Favorit! Do-
vršeno lepa polt, zdrava,
čista koža — to je uspeh.
Ne more ga pogrešati no-
bena žena, ki hoče imeti
zares negovan videz!

MILO
ELIDA
Favorit